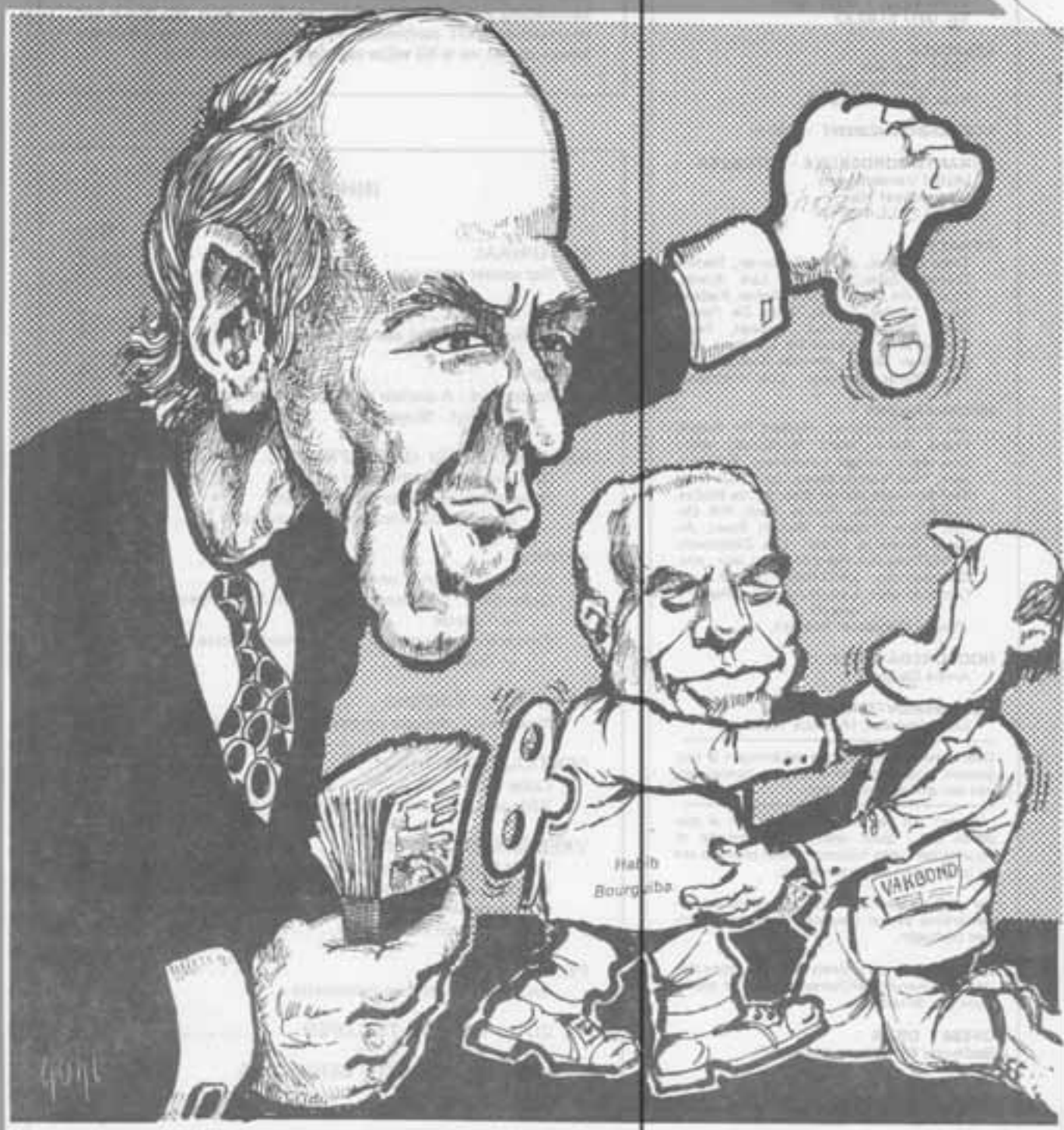

vredede

TUNESIE

MAANDBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN

21ste jrg. - nr. 177 - NOVEMBER 1978

vrede

„Vrede“ Studie- en informatiecentrum voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

Maandblad - 10 nummers per jaar

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT :
Onderbergen 51 - 9000 Gent
Prk : 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :
300 fr. per jaar
30 fr. per nummer.
Voor Nederland : 25 fl.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :
Michel Vanderborght
Beukendreef 10a
9401 POLLARE

REDACTIE :
Theo Bailleul, Jo De Schuyter, Nadine Crappé, Jules Verhelst, Luk Kongs, Chantal De Smet, Ernst Gülcher, Kathleen Steel, Michel Tanret, Filip De Pepe, Griet Marechal, Jan Verwest, Paula Burghgraeve, Wilfried De Vlieghe, Brigitte Van Maels, Herman Talloen, Eile Ella, Phillip Delmotte, Luk Vermeirs.

MEDEWERKERS :
Jan Van Calstere, Robert De Gendt, Frank Beka, Ward Ruysinck, Willy Courteaux, Ignas Lindemans, Eric Hulsens, Yves Van de Steen, Jehine De Rop, Staf Schmidt, Walter Weydts, Jos Wolles, Cyriel Verleyen, Freddy Tack, Rik Denys, Toon Colpaert, Robert Breet, Alfred Goossens (Goal), Luc Zeebroeck, Krista Dumolin, René Morlion, enz., enz. Centrum voor UNO-Recht (V.U.B.), Centrum voor Latijne-Amerika (Roermond), Freddy Meuleman (Mafka).

HOOFDREDAKTEUR :
André De Smet.

ABONNEMENTENDIENST :
Lotty Verwest, Monique Verstraete.

Overname van artikels en tekeningen is toegelaten mits bronvermelding en toestemming van een presentexemplaar.

„Vrede“ wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de medewerking van al diegenen die hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertakende artikels beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :
Beschutte Werkplaats, Landegem.

WEET U NIET WELK EINDEJAARSGESCHENK TE GEVEN AAN UW VRIENDEN ?

Als u, zoals elk jaar, hopeloos op zoek bent om een interessant geschenk te vinden voor uw vrienden, kennissen of familieleden, dan hebben wij een voorstel :

U biedt hen een jaarabonnement aan op „Vrede“. Wij sturen uw vrienden dan „Vrede“ op, en een mooie wenskaart in uw naam.

Hoe kan dit ? U stort 300 fr. op PRK 000-0956015-80 met vermelding van naam en adres van de persoon aan wie u het abonnement wilt aanbieden. Wij zorgen voor de rest. Daarenboven sturen we u bij wijze van dank een poster toe.

INHOUD

	Blz.
EDITORIAAL	3
Het gevaar staat voor de deur	3
OP DE UITKIJK	4
De helpende hand aan Mboetoe	4
EUROPA	5
Nederland : A-sociale politiek van kabinet Van Agt - Wiegel	5
BEWAPENING EN ONTWAPENING	9
Dolfinen lopen school bij de C.I.A.	9
Omschakeling van de wapenhandel : Een pleidooi voor een haalbare kaart.	11
AFRIKA	15
Ethiopië : Waaruit en waarheen ?	15
Dokument : Vokbondsrepressie en folteringen in Tunesië	18
Financiële belangen en de apartheid - Uncle Sam in Zuid-Afrika.	21
APARTHEID RACISME	26
New Delhi : Kansen op bevrijding en vrede ?	26
CENTRAAL AMERIKA	27
Cuba 1978	27
Xide wereldfestival van de jeugd en de studenten.	27
VREDESINITIATIEVEN	30
Nooit brengt een oorlog Vrede	30
Oproep aan de lezers van Vrede	30
Nationale activiteiten	31
Internationale activiteiten	31
PERSMEDIA	32
En... dat noemt men informatie	32
TE ZOT... OM LOS TE LOPEN	34
AANVULLENDE KORTE BERICHTJES	

HET GEVAAR STAAT VOOR DE DEUR

Iedereen herinnert zich nog de reactie van de openbare opinie tegen de beslissing van de Amerikaanse regering om de neutronenbom te vervaardigen. Het verzet van de bevolking tegen dit nieuw moordwapen en de druk op de regeringen bracht deze er toe een afwachtende houding aan te nemen. Men weet dat het hier om een nieuw kernwapen gaat dat mensen doodt maar tanks, vliegtuigen, bruggen e.a. materialen ongeschonden laat. Voor de V.S. en de NAVO strategen was en blijft dit het gedroomde wapen dat op het slagveld tegen tanks kan ingezet worden. Wetenschapsmensen en openbare opinie zijn echter van mening dat dit een nieuwe trap betekent in de bewapeningswedloop, terwijl het eveneens duidelijk is dat een aanval met de neutronenbom onvermijdelijk zal beantwoord worden met andere atoombommen. Het staat eveneens vast dat na enkele tijd de tegenpartij eveneens over een neutronenbom zal beschikken. Wat dan? Tenoverstaan van de toenemende druk maakte President Carter op 7 april jongstleden bekend dat hij het besluit tot de vervaardiging van de neutronenbom had opgeschort. Door het Amerikaans Kongres werd tevens kort voordien tijdelijk een wettelijke barrière opgeworpen tegen de productie van de neutronenbom. Eind september maakte het Interkerkelijk Vredesberaad van Nederland bekend dat, uit de informatie die zij uit de V.S. ontving, bleek dat President Carter waarschijnlijk in oktober zou beslissen de neutronenbom te produceren. Enkele dagen later maakte NAVO sekretaris-generaal Luns bekend dat Carter zijn beslissing tot de ontwikkeling van het neutronenwapen over te gaan nog hoogstens enkele maanden zou kunnen uitstel-

len. Kort hierop voegde Generaal Haig, opperbevelhebber van de NAVO er nogmaals aan toe dat het bezit van de neutronenbom voor zijn troepen een dringende noodzaak is.

Woensdag 18 oktober deelde President Carter nu mede dat hij beslist had bepaalde basiselementen van de neutronenbom te laten fabriceren.

Dat deze verklaring werd afgelegd aan de vooravond van het vertrek van Staatssecretaris Vance en de Amerikaanse delegatieleider Warnke naar Moskou, voor de voortzetting van de SALT besprekingen over de beperking van de strategische offensieve wapens, kan zonder meer als een provocatie beschouwd worden. Maar er is meer dan dat. Alles wijst er op dat wij hier voor een zorgvuldig en machiavelistisch opgezet plan staan. Het is namelijk zo dat op donderdag 19 oktober in het Egmontpaleis te Brussel de nucleaire plangroep van de NAVO samen kwam. Het thema van hun besprekingen:

- 1) De stand van de SALT besprekingen tussen Moskou en Washington.
- 2) De modernisering van het arsenaal van de taktische kernwapens met beperkte draagkracht voor het operatieterrein in Europa.

Met andere woorden dus: de vervaardiging van de neutronenbom en het opslaan van dit moordwapen in Europa.

De volgende etappe in dit monsterplan is ongetwijfeld de halfjaarlijkse NAVO-topvergadering die in begin van december moet plaats hebben.

Het ziet er naar uit dat de V.S. tijdens deze bijeenkomst het fiat wil krijgen van zijn NAVO-bondgenoten en meteen het akkoord van de regeringen bekomen om dit moordwapen in hun onderscheiden

landen op te slaan.

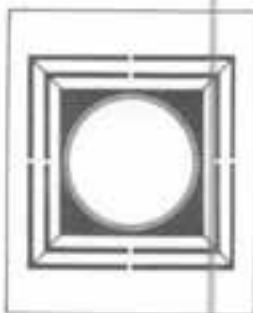
De Nederlandse Regering, wiens parlement reeds destijds duidelijke reserves naar voor bracht voor wat betreft de vervaardiging van het opslaan van de neutronenbom, heeft zijn ongerustheid bekendgemaakt over de huidige ontwikkeling. De Belgische Regering, waar Defensie-minister V.D.B. nu ook premier geworden is, doet echter of haar neus bloedt. De verwickelingen rond het ontslag van de regering Tindemans II, de discussies rond de communautaire problemen, zijn eens te meer een geschikt argument om het probleem van de neutronenbom naar de bevoegdheid van enkele topambtenaren en militairen te schuiven.

We herinneren ons nochtans dat door Minister Simonet, als antwoord op de verschillende interpellaties in het Parlement, uitdrukkelijk de belofte werd afgelegd dat geen enkele beslissing inzake de neutronenbom zou genomen worden zonder het Parlement te raadplegen.

Ziet het er echter niet naar uit dat, volgens de wijze waarop het „plan“ wordt uitgewerkt, men het land en zijn vertegenwoordigers voor een voldongen feit zal plaatsen? Moeten we niet dubbel ongerust zijn over het feit dat V.D.B. de vertrouwensman van de NAVO, nu eerste minister geworden is?

Het zal er dus op aankomen geen inspanning overlet te laten om de openbare opinie te informeren en te mobiliseren in deze strijd van primordiaal belang. Alle krachten moeten worden ingezet. Iedereen moet hier zijn verantwoordelijkheid nemen. Samen is het nog mogelijk de strijd te winnen tegen de neutronenbom.

André De Smet.

DE HELPENDE HAND AAN MOBOETOE

Minister van Buitenlandse Zaken Simonet heeft, tijdens zijn recent verblijf in de V.S. waar hij deelnam aan de Algemene Vergadering van de O.V.N. druk onderhandeld met de Amerikaanse bewindslieden, zijn Westerse collega's en het Internationaal Monetair Fonds.

Tema van de gesprekken: het scheppen van de voorwaarden om de Zaïrekonferentie tot steun aan Moboetoe in de loop van de komende weken te organiseren.

In Amerikaanse regeringskringen spreekt men reeds over een bedrag van één miljard dollar per jaar (d.w.z. een plan van drie miljard gespreid over drie jaar) om de Zaïrese economie op de been te houden. België heeft intussen het aantal militaire adviseurs aanzienlijk weten op te drijven. Ons land zal verder samen met Frankrijk instaan voor de reorganisatie van het Zaïrese leger. Morgen zal men dan, wanneer vroeg of laat een nieuwe „Kolwez-affaire“ losbreekt, verwonderd zijn wanneer onze landgenoten het mikpunt zullen zijn van de „opstandelingen“ die, gesteund door de ganse bevolking, de sinistere Moboetoe van zijn troon zullen willen stoten. Mogelijks wordt dan wel, voor de zoveelste maal, als argument een „humanitaire operatie“ gebruikt om een nieuwe militair-interventie te verantwoorden.

Terwijl de bevolking van honger krepert. Intussen wordt links en rechts een tip van de sluier opgelicht over de omvang van de rijkdom van ex-sergeant Moboetoe. Volgens de conservatieve Britse krant „Daily Mail“ zou de Zaïrese president, op de Sjah van Iran na, de rijkste man van de wereld zijn.

Naast een bankrekening in Zwitserland met 4,2 miljard B.fr. beschikt Moboetoe aan het meer van Genève over uitgestrekte landerijen en enkele kastelen wat van hem een der belangrijkste eigenaars van de streek maakt. In België bezit Moboetoe te Brussel een flatgebouw van tien verdiepingen aan de Reyerslaan, een flatgebouw in de Lambertmontaan en villa's te Tervuren, St.-Genesius-Rode en Namen. In

Frankrijk zijn het een appartement te Parijs, een kasteel in de omgeving van de hoofdstad een eentje te Nizza. Hierbij komen dan nog een villa in Spanje en in verschillende Afrikaanse landen.

Het weekblad „Jeune Afrique“ voegt hier aan toe dat Moboetoe ten alle tijde de hand heeft op de Zaïrese nationale bank (die nochtans tot over de oren in de schuld zit) waarbij een speciaal decreet hem het recht geeft alles weg te nemen wat hij goedgevindt.

Westerse experts schatten dan ook het aandeel dat de President persoonlijk uit de Staatskas oprijkt op 17 procent van de totale inkomsten terwijl een ander belangrijk deel, hier wordt gesproken over 60 procent, verdwijnt in de zakken van corrupte ambtenaren en familieleden.

Een ongelooflijke praal.

Zelfs Manu Ruys, hoofdredakteur van „De Standaard“ die in het verleden er steeds prat op ging goede verhoudingen te hebben met de Zaïrese President, vindt dat het toch wel de spuigaten uitloopt. In een reeks artikelen die deze journalist eind september over Zaïre pleegde drukt hij zijn ongerustheid uit over de schandalige warboel en corruptie in de vroegere Belgische kolonie. Een uitstap naar en rond het geboortedorp van Moboetoe, op 1200 km. van Kinshasa, waar de bevolking nog een bevoordelde situatie kent, deed bij hem vragen oprijzen hoe slecht en welke warboel het elders moet zijn.

Zo kwamen we ook te weten dat Vlaamse en Brusselse vakmensen aldaar een praalgraf aan het bouwen zijn voor de overleden vrouw van de President waarbij men als kostprijs het bedrag van vierhonderdmiljoen frank naar voor schuift. Het marmer en de grondstoffen worden hiervoor uit Europa aangebracht.

Dit praalgraf voor Marie Antoinette dat te Gbedolinta wordt gebouwd moet volgens Moboetoe het pelgrimsoord van Zaïre worden. Pittig détail is wel dat dit Mausoleum door de plaatselijke Jezulietenbischoep zal worden inge-

wijd en dit waarschijnlijk in aanwezigheid van de echtgenote van Jimmy Carter. Om hierop niet ten achter te blijven heeft de Belgische Regering Prinses Paola aangeduid om ons land op de „plichtigheden“ te vertegenwoordigen.

Neokolonialisme made 1978.

Wanneer men bovenvernoemde informatie tegenover elkaar plaatst moet men zich, of men wil niet, toch wel enkele bedenkingen maken. Intussen schieten de Westerse regeringen, met ex-Premier Tindemans op kop - in de persmedia al hun pijlen naar Russen en Cubanen omdat zij het aandurven de Afrikaanse volkeren te helpen in hun strijd voor onafhankelijkheid om uit de onderontwikkeling te geraken. Hierbij spreken ze dan liefst over de „destabilisatie van het Afrikaans continent“. De feiten bewijzen dat „destabilisatie“ is die zij bedoelen: het clicheren van een wraakroepende situatie in Zaïre, d.w.z. de luxueuse uitdagingen van enkele profiteurs en honger en ellende voor de ganse bevolking. Het is niet moeilijk om te begrijpen wat er achter steekt.

Het behoud en de controle over de aanzienlijke grondstoffen van Zaïre tot heil van de multinationale ondernemingen en de financiële machten van het Westen.

Dezelfde regeringen praten intussen de leden van derde wereld na wanneer deze de eis stellen van een Nieuwe Economische Wereldorde zoals ook de O.V.N. als noodzaak wordt gesteld. Wat zij hiermede bedoelen komt echter tot uiting in wat zij het hulpplan van Zaïre noemen. Dat ons land in gans deze operatie een vooraanstaande rol speelt is zorgwekkend. Dat dit alles ook in onze naam gebeurt, ja zelfs met onze centen, is onduidelijk. Terecht mag, moet men, zich de vraag stellen wat onze parlementsleden hierover denken. Zijn zij er zich wel van bewust dat zij hier een belangrijke verantwoordelijkheid dragen en ... zwijgen meteen medeplichtigheid betekent?

A.D.S.

NEDERLAND : A-SOCIALE POLITIEK VAN KABINET VAN AGT - WIEGEL

Sinds Prinsjesdag, d.i. sinds de derde dinsdag van september, dag waarop in Nederland het parlementaire jaar wordt heropend, gaan vrijwel alle discussies in Den Haag over Bestek '81 en de miljoenen- (eigenlijk miljarden-) nota '79, de eerste meer concrete, maar naar nu gebleken is nog altijd zeer vage, invulling daarvan. De debatten in de volksvertegenwoordiging zijn afgesloten en de regering heeft in tweede termijn aan het aanvankelijk nog enigszins tegenstribbelende CDA slechts enkele gratuite toezeggingen gedaan. Dater op de staatsbegroting en op de sociale uitkeringen bezuinigd moest worden, daarover was de kamermeerderheid van CDA en VVD het eens en ook aan de omvang van de bezuinigingsoperatie : f 10 miljard, werd niet getornd. De CDA-fractie die de belangrijkste pijler van de ripte regeringsmeerderheid vormt, had echter heel wat kritiek op specifieke punten van de invulling. Door die in de mist te laten, is de regering erin geslaagd de bezwaren van het CDA weg te nemen, zonder haar standpunt te hoeven wijzigen. De oppositie van de PvdA is er met haar alles behalve revolutionair alternatief plan, dat echter dichter bij de visie van de vakbeweging aansluit, niet in geslaagd mensen uit het CDA te

overtuigen. En ook het compromisplan van oud-minister van sociale zaken Boersma, die tot de progressieve strekking binnen het CDA behoort, is nauwelijks van invloed geweest. Het CDA heeft haar gelederen opnieuw gesloten. Merkwaardig aan de huidige situatie is wel dat de ripte kamermeerderheid waarover deze regering beschikt, steeds weer in haar voordeel schijnt uit te draaien. De wil om dit kabinet overeind te houden lijkt de CDA-fractie en zelfs de loyalisten onder hen a.h.w. te immobiliseren. Niemand had dan ook anders verwacht dan dat het CDA zich uiteindelijk met de regeringsplannen akkoord zou verklaren.

De grote vraag blijft nu echter wat de vakbeweging gaat doen. Die heeft immers al eerder verklaard niet aan de regeringsplannen te zullen meewerken. Maar de regering heeft de bal alvast naar de sociale partners teruggespeeld door de invulling van haar plan op enkele onderdelen van de „redelijke“ medewerking van de vakbeweging afhankelijk te stellen.

We zetten de verschillende standpunten even op een rijtje. Eerst echter een kleine achtergrondschets bij de Nederlandse situatie en hoe die zo gegroeid is.

Het is een feit dat de Nederlandse economie er tot voor enige tijd, in vergelijking met de onze bijvoorbeeld, vrij goed voorstond. Tenminste naar buiten toe. Eind 1976 echter, wezen Engelse en Amerikaanse economen reeds op het gevaar dat zij later „Dutch disease“, de Hollandse ziekte zijn gaan noemen : een naar buiten tuit florissante economie, met een sterke munt en een positieve handelsbalans, die echter binnenin duidelijke ziekteverschijnselen vertoont. Bekijkt men de situatie van de Nederlandse economie van het begin van de zeventiger jaren tot eind 1976, dan blijkt dat Nederland het door de uitvoer van aardgas althans wat munt en handelsbalans betreft, vrij goed doet, maar dat de economie van het land precies zoals in de omringende landen lijdt aan een groeiende werkloosheid, stagnatie van de produktie, vermindering van de bedrijfsinvesteringen, teruglopen van het aandeel van de „winst“ in het nationaal inkomen. De politici in Den Haag schenen

zich hierover evenwel niet zo'n grote zorgen te maken. Voor hen werd de situatie pas precair toen de handelsbalans in 1977 plots drie maal achtereen met een tekort werd afgesloten.

Analyses schreven de ontwikkelingen toe aan de te sterke positie van de glden en de hoge loonkosten die de Nederlandse produkten in het buitenland in een ongunstige concurrentiepositie plaatsten. Het rapport van mei 1977 van de Sociaal Economische Raad, samengesteld uit economen van de PvdA, CDA en VVD bepleitte de „klassieke remedie“. Alle streven moest erop gericht zijn de winst en daardoor de investeringen te vergroten. Alleen het opvoeren van de produktie zou de werkgelegenheid kunnen verbeteren. Naast loonmatiging viseerde de SER vooral de volledige automatische prijscompensatie, die zij liever door compenserende uitkeringen achteraf vervangen wilde zien. De uitgaven van de Staat zouden door bezuinigingen in de openbare sector

moeten worden gesaneerd.

De reactie van de vakbeweging was bijzonder fel, en de demissionaire regering Den Uyl die tijdens de uitermate lange formatieperiode van 208 dagen in haar werkvrijheid werd beperkt en in feite alleen de lopende zaken kon afhandelen, heeft dan ook niet veel ondernomen om de voorstellen van de SER ten uitvoer te brengen. Wel werden belastingverhogingen op aardgas en sigaretten in het vooruitzicht gesteld. Tenslotte werden eind oktober door minister Boersma op de valreep toch nog enkele maatregelen genomen.

Zij waren erop gericht :

- a) de loonkosten te drukken,
- b) de werkgelegenheid door overheidsinitiatief te bevorderen en
- c) door het uitstellen van een reeks prijsverhogingen de koopkracht van de modale werknemer te beschermen.

De nieuwe CDA-VVD-regering, die na de vier mislukte formatie- en informatiepo-

gingen van Den Uyl tot stand kwam, nam echter van meet af andere opties dan door een kabinet Den Uyl II in het vooruitzicht werden gesteld. In het regeerakkoord PvdA-D'66-CDA dat vier miljard bezuinigingen voorzag, stak toch nog enige bekommernis om door zgn. „immateriële“ of „kwalitatieve“ maatregelen - Den Uyl sprak van maatschappijhervormende voorstellen - het lot van mensen met lagere inkomens en sociale uitkeringstrekkenden te verbeteren. Het regeerakkoord Van Agt-Wiegel kleedde deze voorstellen totaal uit. Wel duidelijk was dat de regering tien miljard wou bezuinigen, maar over de manier waarop bleef het regeerakkoord in het vage. En hoewel in het verleden reeds duidelijk was gebleken dat stimulering van het bedrijfsleven zich zeker niet altijd in groei van werkgelegenheid laat vertalen, stelde de regering het aanmoedigen van de industrie met overheidsgelden prioritair boven de werkloosheidsbestrijding.

Bestek '81 : de plannen van de regering. In Bestek '81 licht de regering voor het eerst nader toe hoe zij bij haar grote bezuinigingsoperatie tewerk wil gaan. Het is een typisch kapitalistisch werkstuk, dat het bedrijfsleven als het eerste slachtoffer van de economische crisis beschouwt. De te hoge lonen doen de winsten afnemen waardoor het bedrijfsleven zijn vertrouwen in de economie verliest. Om dat vertrouwen te herwinnen, moeten de winsten opnieuw worden opgevoerd en dat kan alleen door aanmoediging door de overheid, loonmatiging en bezuiniging op de collectieve uitgaven.

Wat het eerste punt betreft, dient de steun, vooral aan sterke bedrijven, nog te worden opgevoerd o.m. door belastingverlaging. Dat dit de werkloosheid in het eerste jaar nog zal doen toenemen (tot 215.000 in 1979), is jammer maar onvermijdelijk. De loonmatiging - aldus het plan - moet van die aard zijn dat de minimumloners er nog 1,5 procent op vooruitgaan, de modale inkomers (f 30.000) 0,4 procent terwijl de 2 x modaal (f 60.000) er 0,7 procent op achteruitgaan. De eerlijkheid van deze cijfers wordt echter van alle kanten betwist, omdat zij gebaseerd zouden zijn op loze en al te rooskleurige toekomstverwachtingen, zodat het nu al zeker is dat de lagere en midden-inkomers de dupe worden van de hele operatie. Nog sterker benadeeld echter, zijn diegenen die rechtstreeks onder de bezuinigingsoperatie op de collectieve uitgaven vallen : de ambtenaren, de sociale werkers en de sociale uitkeringstrekkenden. Voorzien is nl. dat de ambtenarsalarissen en de sociale vergoedingen

voor uitkeringsgerechtigden halfjaarlijks 0,5 procent minder zullen stijgen dan de lonen waaraan zij zijn gekoppeld. Vermits er nauwelijks uitzicht is op groei en de lasten ongetwijfeld nog verder zullen toenemen, zal dit in werkelijkheid neerkomen op een loonsverlaging. Daarbij zullen vooral in het onderwijs dat 1/3 van de bezuinigingen moet dragen en in de sector medische en sociale dienstverlening heel wat mensen worden ontslagen, en dit ondanks het feit dat in vele instellingen sinds enkele jaren reeds een vakaturestop is ingevoerd, waardoor het personeelsbestand in sommige instellingen tussen de 20 en 50 procent is teruggelopen. Verder denkt de regering er ook aan voor de sociale uitkeringsgerechtigden een kostwinnersbepaling in te voeren, waarbij getrouwde vrouwen en thuiswerkende jongeren 30 procent minder zouden ontvangen. In het onderwijs is trouwens eveneens reeds een kostwinnersbepaling van toepassing die zegt dat niet-kostwinners eerder moeten worden ontslagen dan anderen. Er is ook sprake van een eigen risico bijdrage van f 100 in de ziekteverzekering en voor het verblijf in een ziekenhuis zal de zieke nu zelf f 10 per dag moeten bijdragen. Tegenover al deze bezuinigingen staat dat de begroting van defensie jaarlijks met 3 procent (reële groei) zal stijgen. Dit jaar overschrijdt ze voor het eerst de f 10.000 miljoen (150 miljard B.fr.). Ook het politieapparaat wordt aanzienlijk uitgebreid. Overigens vertoont de totale begroting dit jaar ondanks alle bezuinigingen een recordtekort gelijk aan 6 procent van het nationaal inkomen. De belastingen zouden echter nagenoeg op hetzelfde peil blijven.

Koers naar herstel : de plannen van het patronaat.

Ondanks de uitgesproken liberale visie

gingen de plannen van de regering voor het patronaat - hoe kan het ook anders - toch nog niet ver genoeg in de „goede richting“. Bovendien bieden zij onvoldoende waarborgen voor succes.

Daarom publiceerde het patronaat zijn eigen visie in het document „Koers naar herstel“. In dit document wordt aangehouden op jaarlijkse extra bezuinigingen ten belope van f 5 miljard op de lonen, om aldus het aandeel van de lonen in het nationaal inkomen overeenkomstig de doelstellingen van de regering te verlagen. Het aldus vrijgekomen geld zou dan moeten worden besteed aan nieuwe investeringen. Het patronaat kant zich tegen iedere maatregel ter nivellering van de lonen, omdat dat de loonkosten nog zou opdrijven. Bovendien wil het patronaat een noodrem ingebouwd zien voor geval de economische situatie zich minder gunstig mocht ontwikkelen dan thans door de regering wordt aangenomen.

Die noodrem zou er moeten in bestaan dat de regering bijvoorbeeld nog eens f 1 miljard zou bezuinigen op de collectieve uitgaven. Ook dit geld zou dan worden gebruikt om de particuliere sector te ondersteunen.

De kritiek van de PvdA en het plan Den Uyl - Dolman.

Dat er bezuinigd moet worden, daarmee is ook de grootste Nederlandse oppositiepartij, de PvdA, het eens. De PvdA is het echter niet eens met de omvang : zij wil niet f 10, maar slechts f 4,5 miljard bezuinigen en ook met de wijze waarop is zij het niet eens. Volgens de PvdA moeten we in de eerste plaats af van de vooruitgangsfilosofie : op dit ogenblik zit er echt geen economische groei meer in. Dat moeten we onder ogen zien. De mensen willen die O-lijn ook best aanvaarden, als ze daarvoor tenminste iets in de plaats krijgen.

Daarom pleit de PvdA voor een herverdeling van de inkomens door een zwaardere belasting van de hogere inkomens. Stabilisatie van de belastingen is niet eerlijk, omdat zonder een opvoering van de belastingen uitbreiding van de werkgelegenheid in de 4de sector niet mogelijk is. Uitbreiding van de werkgelegenheid in de 4de sector is echter noodzakelijk, omdat in de particuliere sector nog een verdere aftakeling te verwachten valt. Verder is de PvdA ook sterk gekant tegen de bezuinigingen in de sociale sector : in de eerste plaats tegen de mogelijke ont koppeling van de sociale minima van het minimumloon en tegen eventuele wijzigen i.v.m. de ziektefondsbijdragen. Het verschil in filosofie tussen het PvdA-plan en Bestek

'81 blijkt echter vooral daar waar Den Uyl - Dolman niet de bedrijfsinvesteringen, maar de werkgelegenheid primair stellen. Vorig jaar immers, gingen de investeringen met 15 procent omhoog, terwijl de werkloosheid steeg. Daarom wil de PvdA geen miljard belastingvoordelen voor het bedrijfsleven, dat de gelden van de belastingbetaler gebruikt voor de verdere afbouw van de nationale industrie. Wel wil de PvdA dat de overheidsgelden worden gebruikt voor gerichte investeringen: bijvoorbeeld in de bouw, waar door projecten voor het isoleren van woningen 20.000 manjaren werk kan worden gecreëerd. Ook wil de PvdA de vervroegde pensionering op zestigjarige leeftijd stimuleren, om door een wettelijke regeling via de subsidiëring die de werkgever voor de vervroegd gepensioneerde ontvangt, een verplichte vervangingstewerkstelling van jongeren te verzekeren. Ook in het plan Den Uyl - Dolman ligt de klemtoon echter op matiging. Matiging voor de modale werknemer en daarboven door verminderde loonstijging en afstoppen van de prijscompensatie. Matiging door vermindering van het zgn. incidenteel: d.z. „extraatjes“ door overuren, promotie e.a. De lagere inkomens daarentegen moeten worden beveiligd. De ambtenaren en de mensen in de w.a.o. (wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering) hoeven niet extra in te leveren. Verder wil de PvdA door een strenge loonpolitiek, waarbij zij hoopt op vrijwillige matiging, en door een strenge beheersing van de prijzen - de PvdA wil de huurprijzen bijvoorbeeld niet 7 maar 5 procent laten stijgen, d.i. in overeenstemming met de kosten in de bouw - de inflatie terugdringen en de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven in het buitenland verbeteren. De filosofie van de PvdA wordt in haar grote lijnen ook door de kleinere linkse partijen gedeeld. De progressief-liberalen van D'66 delen de visie van Den Uyl, maar willen tussen de f 7,5 à 8 miljard bezuinigen op de overheidsuitgaven. De PSP van haar kant heeft ook nog extra kritiek op de verhoging voor defensie en de PPR ziet in deze verdere versterking van de NAVO tegelijk een gevaar en een bewijs dat het Westen zijn economisch systeem ten koste van alles wil verdedigen. DS'70 wijst op de ongeloofwaardigheid van het standpunt dat offers moeten worden gevraagd van de ambtenaren. Laten de politici eerst maar eens wat gaan doen aan hun eigen zeer hoge politieke pensioenen.

De linkse socialisten, de CPN en de vakbeweging.

Toch is het niet zo, dat men het in linkse

FRAAI HERFSTWEER

Het Uitstapje Van Het Nederlandse Volk

(Volgens de bekende Nederlandse cartoonist Opland in de Volkskrant)

kringen unaniem met de visie van Den Uyl-Dolman eens is.

In linkse PvdA-kringen werd m.n. door economist Wim Driehuis reeds eerder kritiek geleverd op vroegere plannen van Den Uyl: Den Uyl legt te veel nadruk op loonmatiging, te weinig op directe werkgelegenheidsbevorderende maatregelen in de niet-marktsector. Ex-minister van ontwikkelings samenwerking Jan Pronk, die eveneens tot de linker vleugel van de PvdA behoort, wees er overigens terecht op, dat in het model van het Centraal Planbureau, waarop ook de PvdA zich baseert, bezuinigingen en loonmatiging reeds ingebakken zitten. Voor Pronk is het een opboksen tegen de klassieke remedies inzake werkloosheidsbestrijding. Volgens hem moet werk worden gemaakt van het op grote schaal creëren van werkgelegenheid in de non-profitsector, een planmatige arbeidsduurverkorting op langere termijn en een inkomensverdeling met bovengrens.

Bakker van de CPN vindt bezuinigingen nog helemaal niet nodig. Voorlopig hebben we genoeg aan de vermindering van de belasting op de winsten van het bedrijfsleven en aan de inlevering van hoge inkomens, aldus Bakker. Het enige doel van de hele operatie is het verhogen van het rendement van de multinationale ondernemingen en de banken. Dit wordt betaald door een vermindering van de koopkracht van de werkende bevolking en benoelingen in de sociale voorzieningen.

Wat de vakbeweging betreft, de FNV (Federatie Nederlandse Vakbeweging), de grootste vakorganisatie, heeft reeds eerder iedere medewerking aan het regeringsbeleid geweigerd en dreigt met spijkerharde acties als de plannen worden uitgevoerd. Ook de plannen Den Uyl werden door haar trouwens met weinig geestdrift begroet. De FNV heeft zich al eerder bereid verklaard tot loonmatiging, maar dan wil zij wel wat in ruil. De getroffen regelingen i.v.m. de ondernemingsraden en de VAD (vermogensaanwasdeling), die uiteindelijk op compromissen zijn uitgedraaid tussen CDA en VVD, waren niet van aard haar stemming te verbeteren. De voornaamste eisen van de vakbeweging blijven: koopkrachthandhaving voor de modale werknemer, behoud van de automatische prijscompensatie, een duidelijk gericht overheidsbeleid inzake investeringen, de verbintenis dat meer winst zal worden omgezet in meer werk, het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen in de dienstensector, de herverdeling van de werkgelegenheid door arbeidstijdverkorting.

De houding van het CDA.

Op parlementair vlak is het verzet tegen de regeringsplannen alvast gebroken. Het CDA aan wie in deze zaak de rol van scheidsrechter was toebedeeld, heeft haar bezwaren opgegeven en heeft haar vertrouwen in de regering opnieuw bevestigd. Zelfs het zgn. plan Boersma, waarin een bezuiniging op de overheidsuitgaven werd

voorgesteld ten belope van f 6 miljard, met de mogelijkheid echter om later, mocht dat nodig zijn, nog eens f 2 tot 5 miljard te besnoeien, werd in CDA-kringen niet echt in overweging genomen. (1) Van bij de aanvang reeds werd door fractieleider Aantjes duidelijk gemaakt dat het CDA de omvang van de voorgestelde bezuinigingen alsook de maatregelen in hun globaliteit aanvaardde. Over de

(1) Boersma, die sinds 1964 lid is van de Tweede Kamer en die minister was in de regeringen Biesheuvel en Den Uyl, heeft uit de afwijzende houding van het CDA reeds de consequenties getrokken. Hij ziet het met de huidige politiek van het CDA niet meer zitten en verlaat de landelijke politiek. Zijn onmiddellijke opvolgster volgens de lijst: Mevrouw Harrie van Leeuwen heeft de fractie ook al verlaten!

invulling ervan moest echter nog verder worden gediscussieerd. Aantjes had het vooral tegen de toezegging van Wiegel om met de ambtenarenorganisaties te overleggen en hun problemen aan een speciale commissie toe te vertrouwen. Vermits men nog tot januari op de resultaten van dit onderzoek zou moeten wachten, zou de eerste inleveringschijf van 0,5 pct. voor 1978 alvast in het gedrang komen. Om te verhinderen dat deze maatregel niet zou doorgaan terwijl de bezuiniging op de sociale uitkeringen wel zou worden doorgevoerd, eiste Aantjes de koppeling van beide maatregelen. Verder had oud-minister van economische zaken Lubbers ook bezwaren tegen de manier waarop de bezuiniging op de ambtenarensalarissen zou worden doorgevoerd; Lubbers vroeg dat dit aan de ambtenarenorganisaties zelf zou worden overgelaten. In zijn antwoord verzekerde Wiegel dat door zijn toezeg-

ging om te onderhandelen globaal genomen niets veranderde en de regering kon ook met Lubbers' verzoek instemmen zolang het totaal bedrag der bezuiniging op de ambtenarensalarissen maar overeind bleef. Wat de andere voorstellen van het CDA betreft: de vermogens- en winstbelasting werden door de regering verworpen en ook de bezwaren tegen de f 10 bijdrage in de ziekenhuiskosten werden afgewezen. De regering stemde er wel in toe de huur voor volgend jaar niet met 7 maar slechts met 6 pct. te laten stijgen en ook de f 100 eigen risico zou er voorlopig niet komen. Voorlopig, want de regering stelt een en ander afhankelijk van het wetslagen van het centraal loonoverleg dat eerst in november van start gaat. Als dit mislukt dan zullen onvermijdelijk bijkomende maatregelen worden genomen...

Lea Hendriks
13/10/1978

FINANCIËLE GEVOLGEN VAN EEN BEROEPSVERBOD

Hans Schäfer, een jonge leraar van Baden Württemberg in de Duitse Bondsrepubliek, werd in mei 1975 door een beroepsverbod getroffen. Na in het beroep te zijn gegaan bij het Gerechtshof van Stuttgart werd hij door deze instantie in het gelijk gesteld. De administratie aanvaardde deze beslissing niet en ging in hoger beroep bij het Hoger Gerechtshof van Mannheim. Door deze instelling werd nu opnieuw tegen Hans Schäfer een beroepsverbod uitgesproken. Deze leraar verliest met deze niet alleen zijn werk maar wordt bovendien verplicht de gerechtskosten te betalen voor de periode gaande van 1/7/1975 tot 16/8/1977 wat een som uitmaakt van 50.198,40 D.M.

Voor een grondige en uitgebreide informatie over de Beroepsverboden in de B.D.R.: bestel de brochure van Chantal De Smet en Ernst Gülcher door overschrijving van 120 fr. + 15 fr. port op Prk. 000-0956015-80 van Vrede v.z.w., 9000 Gent.

CAMP DAVID

Door een zwart Kongreslid werd aan President Carter het voorstel overgemaakt om te Camp David een topontmoeting te organiseren met als onderwerp de werkloosheid in de Verenigde Staten, meer in het bijzonder het zorgwekkende werkloosheidspercentage bij de jonge zwarte bevolking. Het Kongreslid had geen succes met zijn voorstel. Het verzoek werd door President Carter afgewezen.

BRUSSEL - MOSKOU

De Gemeenteraad van Brussel heeft kort geleden in zijn zitting besloten te jumelieren met Moskou. Het tot stand komen van vriendschapsbanden tussen steden van verschillende landen is zonder twijfel een nuttige bijdrage voor het ontwikkelen van de internationale détente. Jammer dat tot heden in Vlaanderen, in tegenstelling tot andere landen, nog zo weinig Steden en Gemeenten zijn die in die richting een initiatief genomen hebben.

GEWETENSBEZWAARDE

Vrede v.z.w. wil graag een gemotiveerd en enthousiast gewetensbezwaarde die in 1979 moet opgeroepen worden tewerkstellen. Kandidaten worden verzocht zich bekend te maken bij Vrede v.z.w., Onderbergen 51, 9000 Gent, tel.: 091/23 82 52.

SPECIAAL AANBOD

Vrede v.z.w. voorziet voor de periode van het Paasverlof een achtdaagse reis naar Hongarije. Deze reis is voor behouders aan de lezers van „Vrede“.
In het programma: toeristische bezoeken aan Budapest, Esztergom, Visegrad en Eger. Kennismaking met een bedrijf, sociale instellingen en kontakten met vredes en syndikale militanten.
Voorziene kostprijs: vliegtuig en alles inbegrepen: 13.500 fr.
Het aantal plaatsen beperkt zijnde worden belangstellenden verzocht zich nu reeds bekend te maken. Bij Vrede v.z.w., Onderbergen 51, 9000 Gent.

DOLFIJNEN LOPEN SCHOOL BIJ DE C.I.A.

In 't begin van dit jaar had in Honolulu (Hawaii) een vreemdsoortig proces plaats. Het werd ingespannen tegen Lee Vasar en Steve Lipman, twee gediplomeerden van de Universiteit. De jonge biologisten werden beschuldigd van „ontvreemding van privaat bezit” alhoewel ze helemaal niet gestolen hadden. Na hun universitaire studies waren ze in dienst getreden van het oceanorium, waar de doctor in de oceanografische wetenschappen, Luis Herman, proefnemingen verrichtte op twee dolfinen, Key en Pooka. De twee assistenten van Dr. Herman bemerkten al vlug, dat het africhten van de dieren een vreemde richting uitging: de dolfinen werd geleerd om zich, op een bepaald teken, als levende torpedo's op het aangeduide doel te storten. Toen ze tot de konklusie kwamen, dat de dieren voor militaire doeleinden misbruikt werden gaven Vasar en Lipman ze op zekere nacht de vrijheid. Pooka en Key verdwenen spoorloos in de Grote Oceaan. Alle opsporingen van de kustwacht bleven vergeefs.

Het proces had plaats met gesloten deuren en de rechter verbood aan de verdediging wat dan ook te publiceren over de militaire africhting van de dolfinen. Dit verbod gold ook voor de verklaringen van de biopsycholoog Michael Greenwood, getuige ten gunste, alhoewel deze reeds een verslag van 150 pagina had geschreven over de door hem gekende feiten. Het verslag was voorgelegd geworden aan de Speciale Onderzoekscommissie over de activiteiten van de C.I.A., voorgezeten door senator Church. Greenwood besloot zijn inlichtingen ook bekend te maken buiten de muren van het gerechtshof, namelijk aan de pers.

In 1962 was Greenwood verzocht geworden zich ter beschikking te stellen van het Ministerie van Marine voor het uitvoeren

van opzoekingen. Wat hem wel verwonderde. Na het verlaten van de Universiteit had hij zich immers uitsluitend bezig gehouden met de studie van het gedrag van zekere zeedieren, een terrein dat uiterst niets met militaire opzoekingen te maken had.

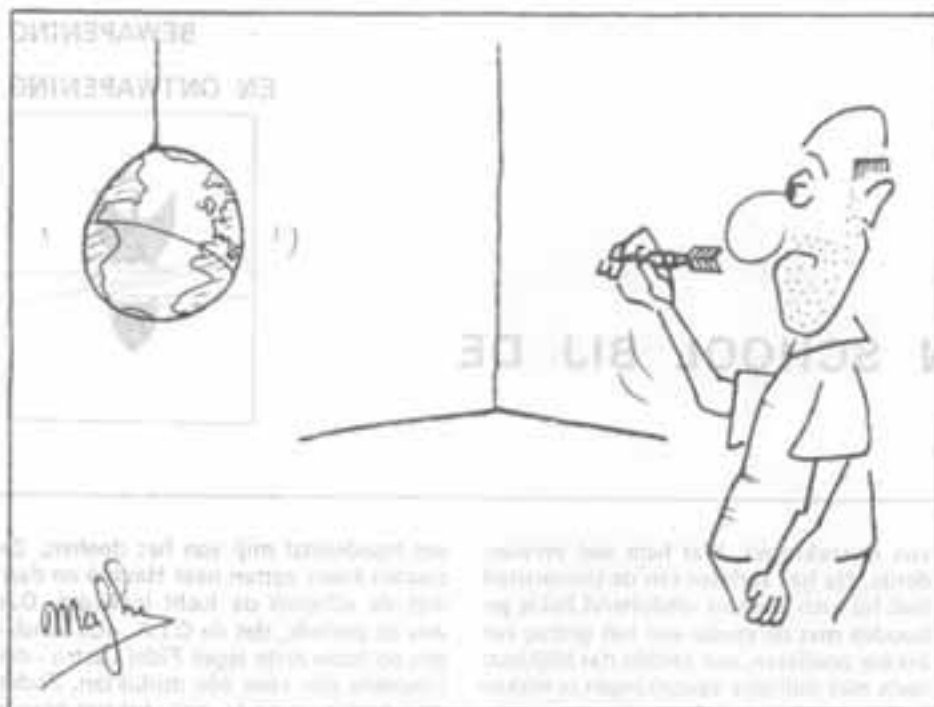
Hij vergiste zich. In 't begin van de jaren '60 heerste er bij de zeebiologen een ware „dolfijnenkoorts”. De sensationele ontdekking volgde op de andere. Men stelde vast, dat de dolfinen een uiterst ontwikkelde gehoorzinn bezit en dat de hersencentra in kwestie 150 maal sterker zijn dan die van de mens, wat hem toelaat klanken te onderscheiden in een zeer breed acoestisch gebied, van infra- tot ultrason (200 kilohertz). Dat hij een soort „acoestische radar” bezit en voorwerpen kan ontdekken op een afstand, 1.500 maal groter dan zijn afmetingen. Dat hij zich uitstekend kan oriënteren in water met een zichtbaarheid nul. En tenslotte, dat hij uitzonderlijk intelligent is. De Amerikaanse Marine meende, dat ze zich niet afzijdig kon houden en haar steentje moest bijdragen in de opzienbarende en veelbelovende opzoekingen.

En zo kreeg Michael Greenwood in 1962 een kontrakt van 10 jaar aangeboden door het Departement van Marine. Zijn taak bestond erin de opzoekingen te coördineren en te surveilleren in de verschillende marinebases, zoals in de Panama-kanaalzone, de kust van de Stille Oceaan, Florida, enz. Zonder zijn toestemming te vragen werd Greenwood echter „uitgeleend” aan de C.I.A. De interesse van de C.I.A. uren was geenszins wetenschappelijk, maar militair. Ze dachten eraan - en Greenwood zou dit later vernemen - de dolfinen naar de haven van Havana te sturen om daar schepen te torpederen. De dieren zouden gelooft worden vanuit een basischip,

een honderdtal mijl van het doelwit. Ze zouden koers zetten naar Havana en daar met de schepen de lucht invliegen. Dat was de periode, dat de C.I.A. ook aanslagen op touw zette tegen Fidel Castro - die trouwens één voor één mislukten. Zodat men besloot over te gaan tot het plegen van sabotagedaden in de haven van Havana. Dit om de indruk te wekken, dat er in Cuba veel ontevredenheid heerste, die dan tot uiting kwam in een actieve strijd tegen het regime. Als uitvoerders van dit plan werden dolfinen gekozen. Zelfs als ze gevangen werden zouden ze de rol van de C.I.A. in die provocaties niet kunnen onthullen.

Om de dolfinen tot levende torpedo's te maken werden verschillende methodes uitgewerkt. Men dacht eraan om, door middel van een chirurgische ingreep, een springlading te plaatsen in de voormaag van het dier. Geen mens zou ooit kunnen vermoeden dat het hier om een torpedo ging. Parallel daarmee werd er nog een andere techniek op punt gesteld: ook weer door middel van een chirurgische ingreep werd een springlading van 10 pond aangebracht aan de staartvin. In de twee gevallen werkten de springladingen met acoestische ontstekers en onder magnetische invloed. De nadering tot het schip volstond om het systeem in werking te stellen.

Het gestelde doel - het torpederen van schepen in de haven van Havana - bleek echter een kostbare en tijdrovende zaak te zijn. Daarenboven was de springlading, die een dolfin kon meevoeren, wel voldoende om een schip te beschadigen, maar niet om het te kelderen. De specialisten van Key West, gebruik makend van de natuurlijke drang van de dolfin om „show-nummers” op te voeren - het voortduwen of meesleuren van voorwerpen b.v. - begonnen met de uitwerking

van een nieuw prooedé. Eén met twee varianten. De eerste bestond erin, dat aan de achterkant van de torpedo een holte werd gelaten, waarin de snuit van de dolfijn volkomen paste. Zodat die de torpedo voor zich kon uitduwen. In de tweede versie stak de dolfijn zijn snuit in een ring, waarmee hij de torpedo onder zich voorttrok. De dolfijnen moesten zo afgericht worden dat ze het doel niet alleen zo dicht mogelijk naderden, maar het ook raakten. Wat de medewerkers van de marinebasis enkele benarde momenten bezorgde toen enkele plezierjachten per vergissing de lucht ingingen, doordat al te ijverige leerlingdolfijnen er een magnetische torpedo aan vastgekleefd hadden. En weer werden er nieuwe plannen gemaakt. De dolfijnen zouden afgericht worden tot „goede moordenaars”. Een ging uit van het feit, dat de dieren hun gewonde soortgenoten - en vaak zelfs drankelingen - ter hulp komen en met de snuit boven het water uitduwen, zodat ze adem kunnen halen. De torpedo's op hun snuit werden vervangen door een injectienaald, verbonden aan een zak met dodelijk vocht. De bedoeling was om vijandelijke kikvorsmannen te laten opsporen en onschadelijk maken door een prik met de injectienaald.

In 1969 kwam Greenwood terug onder militair commando en werd hij overgeplaatst naar de marinebasis Kaneohe op Hawaii, doch de opdrachten bleven vrijwel dezelfde. In het nieuwe project zouden de dolfijnen gebruikt worden om vijandelijke duikboten op te sporen bij

het verlaten van hun basis en zelfs om die basis binnen te dringen. Hierbij kwam het er voor de dieren op aan het te vernietigen doel zonder aarzelen te vinden en het zo dicht mogelijk te naderen.

Toen Greenwood de werkelijke bedoeling van het project vernam, aarzelde hij met de uitvoering ervan en stelde de chef van de vlootbasis op de hoogte van zijn bezwaren. Met het gevolg dat zijn kontrakt met de Marine werd geannuleerd.

De onthullingen van Greenwood werden door de vertegenwoordigers van het Pentagon op categorieke wijze tegengesproken. De man werd afgeschilderd als „een pathologische leugenaar, gedreven door wraakgevoelens”, alhoewel Greenwood door henzelf altijd als een ernstig geleerde was beschouwd geworden. Hij werd driemaal bevorderd en zijn wetenschappelijk werk bezorgde hem het „Distinction of Civil Merit”, de hoogste onderscheiding die aan een burger in het leger kan toegekend worden.

Volgens Greenwood werden, in het kader van het „dolfijnen-programma” door de Marine en de C.I.A. samen ongeveer 200 miljoen dollar uitgegeven in 14 jaar, officieel „slechts” 26 miljoen.

Te oordelen naar zekere artikelen in de pers zou de Amerikaanse Marine zich, na de dolfijnen, thans geen bezighouden met de zeeleeuwen. Ze zouden getraind worden in het opzoeken van anti-duikbootraketten, die tijdens de proefnemingen in zee verloren gaan. Dit zou gebeuren op de vlootbases van Norfolk (Virginia) en San Diego (Californië). Een zeeleeuw kan im-

mers meer dan eens zo diep duiken dat een kikvorsman. Daarenboven zouden - dit volgens verklaringen van luitenant Ron Ridgeway - gelijkaardige experimenten gedaan worden met zeehonden. Amerikaanse militaire experts menen, dat zowel zeeleeuwen als zeehonden kunnen gebruikt worden bij het opruimen van mijnenvelden (en misschien ook om er te leggen). De Special Services van het Amerikaanse leger gaan voort met het uitwerken van nieuwe typen wapens...

door Sergei Milin
Vertaald uit „Temps Nouveaux”,
door J.C.

(uit „U.E. News” - V.S.)

De militaire uitgaven van de V.S. lopen in 1978 op tot 117 miljard dollar. Hogergenoemde krant wijst er in bovenstaande tekening op dat met elk miljard dollar dat door de administratie in de militaire sektor uitgegeven wordt 22.000 nieuwe werkplaatsen zouden kunnen opgericht worden. In het onderwijs zou dit zelf 76.000 nieuwe onderwijsposten betekenen.

OMSCHAKELING VAN DE WAPENHANDEL EEN PLEIDOOI VOOR EEN HAALBARE KAART

Ter inleiding.

Wapenhandel en wapenproductie, het is niet meer uit de actualiteit weg te slaan. Belgische wapens voor Somalie, voor China, voor Maleisië voor Brazilië en langs een omweg naar Zuid-Afrika. Overal gaan ze heen en de oorlog komt steeds naderbij. Goed voor de werkgelegenheid? Ongetwijfeld, maar ze-

Wapenhandel leidt tot oorlog.

Het is maar een weet, maar als je de geschiedenis van de laatste honderd jaar na-gaat, valt gemakkelijk te ontdekken dat een intensieve wapenhandel in economisch moeilijke tijden een onloochenbare voorbode, zo niet oorzaak is van een dreigende oorlog.

Om het even bij de wereldoorlogen te houden: in 1921 komt de Volkenbond tot het besluit dat de internationale wapenhandelaars voor een belangrijk deel verantwoordelijk zijn voor het uitbreken van de eerste wereldoorlog: zij hebben de angst voor oorlog bij de burgers aangewakkerd en daarmee agressieve verdedigingsreflexen opgeroepen, geïjverd voor de oorlogsindustrie en de uitbreiding van de bewapening, regeringsambtenaren omgekocht, valse en overdreven gegevens verspreid over de sterkte van de „vijand“, de publieke opinie via bewuste „voorlichtings“ campagnes beïnvloed, internationale bewapeningssyndikaten opgericht en via allerlei kartel-achtige afspraken de prijzen voor de bewapening kunstmatig opgedreven. De één zijn dood is de ander zijn brood: midden in de crisis, in maart 1931, publiceert de New Statesman een artikel van de hand van Emil Davies, dat deels komisch, deels ernstig bedoeld is met de titel: „De terugkeer naar Welvaart, of Schijnoorlog“. De tekst gaat uit van een toestand die binnen vier jaar kan ontstaan en waarbij de helft van de bevolking werkloos is. De premiers van de wereld werken een systeem uit waarbij alle naties een schijnoorlog ontketenen tegen een onbe-

kar goed voor de vernietiging van mensen zoals u en ik terwille van de winst voor de fabrikant.

In dit artikel eens aandacht voor de positieve kant: voorstellen, konstreef nog wel, om de wapenindustrie om te schakelen tot een zinvol en menswaardig bedrijf. De Britse arbeiders zijn ons voor. Maar de Belgen kunnen niet achterblijven.

kende vijand. De werklozen werden in uniformen gestoken, scheepswerven draaien dag en nacht, voedsel en kledingfabrikanten leven op om de troepen te bevoorraden en het teveel aan oorlogschepen wordt in het Kanaal tot zinken gebracht voor de fundering van een brug tussen Dover en Calais. En als de oorlogswelvaart dan eenmaal is gevestigd, realiseren de politici zich dat ze zich geen vrede kunnen veroorloven.

Die brug is er nog altijd niet, maar ik moet aan dit citaat denken als ik de SIPRI - rapporten lees, waarin de snel en vooral sinds de economische moeilijkheden na 1970 verbijsterend toenemende wapenleveranties aan de derde wereld worden aangeklaagd. Ik zie het eveneens

voor mij als ik in de krant lees (De Volkskrant, 30 september 1978) dat Japan, zolang van het militarisme verlost na Nagasaki en Hiroshima, vanwege de economische crisis onder druk van de industriële lobby de wapenproductie weer op gang brengt. Ik moet er ook aan denken als ik in diezelfde krant Nederland vind: achtste op de wereldwapenhandelsranglijst, met een regering die zelf als promotor optreedt en militaire orders die voor de aftakelende Nederlandse scheepsbouw steeds belangrijker blijken te worden.

België: Luikse pantser voor de onderontwikkeling.

En ons land? In het Het Laatste Nieuws van 25 september J.J. steekt H. de Wulf de loftrumpet over de Belgische wapenhandel: „België treedt op wereldmarkt met nieuwe kanoneerpantser“. Dat gaat dan over het „prachtig Luikse kanon op de solide wagen met spoorwegafkomst“, de Sibmas, die al over „twee weken vertrekt... naar Maleisië en Zuid-Korea“, en al door Thailand besteld is, evenals door „een niet nader genoemd Zuidamerikaans land“. Geen woord van kritiek, alleen maar lof, want het betekent „werk voor vier jaar voor een heleboel mensen“.

En toch... Over aard en omvang van de Belgische wapenhandel is in „Vrede“ al veel geschreven. Over de gevaren ervan ook wel het een en ander: wapenhandel leidt tot oorlog, regionaal of mondiaal, hier of in de derde wereld. Wapenproductie betekent zinloze verspilling van kostbare grondstoffen, kapitaal, arbeid. Met

wapens worden arbeiders in de derde wereld doodgeschoten en onder de diktatoriale duim gehouden. Zelfontwikkeling kan tegen wapengeweld niet opbloeien. Wapenproducenten spelen ook bij ons een zeer belangrijke rol in de politieke besluitvorming. Het „militair (Close) - industrieel (FN) - politiek (Vanden Boeynants) - journalistiek (De Wulf) - kompleks“, door Eisenhower in 1964 „ontdekt“, is allang niet meer het monopolie van de Amerikanen.

Wie het allemaal nog eens wil nalezen, neme de brochure „Belgische Wapens, een Zwartboek“ ter hand. In dit artikel wil ik ingaan op een steeds belangrijker aspect van heel deze problematiek : de omschakeling naar een vredesproductie. Belgische wapens dienen maar in zeer bescheiden mate voor de verdediging van ons eigen land. De Poudrières Réunies Belge produceert voor honderd procent voor de uitvoer, FN-Herstal voor negentig procent. Voor „vrienden“, zoals het Brazilië van Geisel. Maar ook aan „vijanden“ : de socialistische Volksrepubliek China (nu al of toch zeer binnenkort). In „vredes-tijd“ : Iran of Zuid-Afrika. Of aan landen die oorlog voeren : Premier Barre van Somalië werd onlangs plechtig in FN ontvangen.

Het wordt hoog tijd voor omschakeling. Britse rapporten maken duidelijk dat het kan. Mits de wil aanwezig is. Ook in tijden van economische crisis. Misschien wel juist dan. De wil bij de politici, de industriëlen, maar vooral bij de arbeiders.

Het Lucas Corporate Plan : een ernstige zaak.

Het Lucas Corporate Plan is een overtuigend voorbeeld van een concrete uitwerking. Het is, helaas, ook een droevig voorbeeld van de weerstand die er van boven uit aan positieve oplossing van dit delicate onderwerp wordt geboden.

De hiernavolgende tekst is grotendeels een samenvatting van dit „Plan“ zoals het is opgenomen in de al eerder genoemde brochure over de wapenhandel.

Omschakeling van de wapenindustrie is een ernstige zaak. Het gaat niet alleen om andere jobs voor de arbeiders, maar tegelijkertijd om gelijkwaardige jobs in een maatschappelijk zinvol productieproces. Omschakeling in onze economie is niets nieuws. Elke dag opnieuw passen bedrijven zich aan bij nieuwe behoeften en worden oude paden verlaten. De meeste wapenindustrieën zijn in het verleden zonder al te veel moeite overgeschakeld van een vreedzame productie naar oorlogstuig toen de conflicten in de derde wereld toenamen en de koude oorlog de bewa-

peningswedloop omhoog dreef. Maar andersom komt óók voor : na de tweede wereldoorlog is héél de oorlogsindustrie op de vreedzame toer gegaan. In Engeland werden in 1945 in één jaar tijd niet minder dan négen miljoen mensen terug overgeschakeld naar een vredesproductie. Het is waar : als de oorlog nog wat langer geduurd had, was dat niet nodig geweest.

Planning noodzakelijk : rekening houden met het „eigen“ karakter van de wapenindustrie.

Omschakeling van de wapenindustrie is niet alleen een zaak van goede wil of economische noodzaak, maar ook van grondige planning die rekening houdt met een aantal bijzondere kenmerken van deze nijverheid. Militaire produkten worden gewoonlijk vooral bekeken op hun technische gesofistikeerdheid. Daarbij wordt nogal eens niet zoveel aandacht besteed aan kosten besparende technieken, besparingen op het gebruikte materiaal of eenvoudiger dan wel zuiniger gebruiksmogelijkheden. Om die reden vliegen de kostenprijsen nogal eens de pan uit op een manier die in niet-militaire kringen onaanvaardbaar is. Militaire productie is eigenlijk zelden echt winstgevend of zelfs maar concurrerend : de regering (en daarmee de belastingbetaler, u dus) komt toch wel tussenbeide om de verliezen en risico's aan te dijken. En wordt de productie dan toch aan een buitenlandse concurrent gegeven, dan begint het debat over de „kompensaties“, waarmee de Belgische industrie „schadeloos“ kan worden gesteld. Omschakeling heeft niet alleen directe gevolgen voor de wapenfabriek zelf, maar werkt in op de gehele economische en sociale structuur van een streek. Met andere woorden : héél de plaatselijke en nationale gemeenschap dient als direct belanghebbende bij het omschakelingsproces te worden betrokken.

Uitgaande van de scholing en de ervaring van de direct betrokken arbeiders én uitgaande van de nog niet vervulde behoeften in de samenleving kan de planning er

ongeveer als volgt uitzien :

- Een onderzoek naar de economische en menselijke gegevens van het wapenbedrijf en van de betrokken gemeenschap : productiecapaciteiten, aanpassingsmogelijkheden, scholings- en ervaringsniveaus van de arbeiders, de bewustwording van de bevolking en de uitbouw van lokale initiatieven ;
- Een onderzoek, samen met de arbeiders en de gemeenschap, naar nog niet vervulde behoeften ;
- Op basis hiervan de opstelling van een lijst van produkten die in aanmerking komen ;
- Aan de hand van deze lijst een onderzoek naar problemen die nog moeten worden opgelost, bijvoorbeeld op het vlak van het vervoer en de herscholing ;
- En dan tenslotte : een geplande feitelijke omschakeling van het bedrijf.

Konkreet : het Lucas Corporate Plan : alternatieve jobs voor 13.000 man. De Britse multinational Lucas Aerospace Ltd levert in Engeland heel wat werkgelegenheid op : 13.000 jobs verspreid over zeventien bedrijven. De helft van de productie ligt op militair vlak : vooral vliegtuigen zoals de veelomstreden Brits - Duits - Italiaanse MRCA Tornado.

Het jaar 1974 konfronteert de directie met de nadelige gevolgen van de economische crisis, energieproblemen en regeringsplannen om op de Britse defensie te besnoeien. Stijgende produktiekosten, een dalende omzet en de gebruikelijke patroonsreactie : rationaliseringsplannen, automatisering en dreigende massale ontslagen in de nabije toekomst.

De arbeiders, samengebracht in het „Lucas Aerospace Combine Shop Stewards Committee“, een comité van de vakbondsdelegaties van alle Lucas - bedrijven, reageren fel en stellen de ontwikkeling voor van een „Corporate Plan“ waarin nieuwe produkten moeten worden opgesteld die zijn gebaseerd op het recht om te werken aan sociaal nuttige produkten waaraan bij gewone mensen in de samen-

In Nederland : ook al de loftrampet.

Elseviers Weekblad 10/6/1978 meldt vol trots : „een exclusief EW-onderzoek leert dat het militair-industrieel complex in Nederland dit jaar direct werk verschilt aan 15.500 mensen, dat de omzet rond de 1,5 miljard gulden ligt en dat van dit bedrag ongeveer 600 miljoen gulden werd geëxporteerd. De komende jaren zal de militaire productie van Nederland aanzienlijk stijgen. Bijna alle betrokken bedrijven zitten voor een reeks van jaren boordevol orders. Waaruit moge blijken dat we onze veel geroemde handelsgeest nog steeds niet hebben verloren“.

leving behoefte bestaat.

Dit Plan betekent, en dat lijkt me ook voor ons land zeer belangrijk, een radicale doorbraak in het denken over omschakeling van de wapeningsindustrie. In de eerste plaats gaat het initiatief uit van de arbeiders zelf. In de tweede plaats heeft dit plan gevolgen die veel verder reiken dan de wapenindustrie. Voor de eerste keer wordt de vraag gesteld voor welk doel de technologie moet worden gebruikt én welke de maatschappelijke en sociale gevolgen kunnen zijn van het gebruik van een bepaalde vorm van technologie (in dit geval voor militair gebruik).

Eén van de uitgangspunten van het Plan is dat omschakeling niet ten koste mag gaan van de beschikbare jobs. Behoud van de werkgelegenheid is en blijft prioritair bij alle leden van het Combine Committee. Maar, zo merkt het rapport op, de „traditionele“ methoden om de werkplaatsen te behouden, zijn niet bijzonder succesvol geweest: tussen 1960 en 1975 is het aantal werkplaatsen in de luchtvaartindustrie verminderd van 283.000 tot 150.000.

de koude sterven“.

De concrete uitwerking.

Nadat pogingen om „specialisten“ van buiten af te raadplegen, mislukt zijn, organiseren de vakbondsdelegaten in alle Lucas-bedrijven een rondvraag om ideeën te verzamelen voor alternatieve produkten op grondslag van de kennis en het scholings- en ervaringspeil bij de werkers.

Na een jaar van intensieve arbeid is het rapport klaar: zes delen met meer dan honderdvijftig produkten.

Het resultaat is méér dan het Combine Committee ooit had durven hopen. Het gaat om gedetailleerde voorstellen die, onder meer op basis van de Lucas-ervaring op het vlak van de aerodynamica, goed zijn voor de produktie van warmtepompen, sociale verwarmingssystemen, windmolens en andere *alternatieve energiebronnen*.

Een ander deel van het pakket voorstellen spitst zich toe op de *medische technologie*: kunstnieren, kunstledematen, zicht-

al de arbeiders maximaal wordt gebruikt in geïntegreerde produktie-teams, waarbij de ervaringen en het gezond verstand van de produktiearbeiders direct wordt verbonden met de wetenschappelijke kennis van de technische staf“. Om de omschakeling door te voeren voorziet het Plan ook in een breed herscholingsprogramma dat de arbeiders vooral een brede job-keuze moet erschaffen.

De afzet.

Produktie is plezierig, maar je hebt ook een markt nodig. In het Plan wordt vooral gemikt op de overheid als voornaamste afnemer, maar de afzet naar individuele verbruikers speelt tegelijkertijd een belangrijke rol. Het rapport wijst erop dat het grootste deel van de alternatieve produkten ook onder de gangbare economische voorwaarden rendabel, zo niet zelfs echt winstgevend zal zijn. Maar het voegt er wel aan toe dat een grondige mentaliteitswijziging nodig is om de bestaande produktie voor de maximale winst te vervangen door een produktie voor de sociale behoeften. Volgens mij hadden ze beter kunnen stellen dat de winst in geld voor aandeelhouders moet worden vervangen door de winst in zinvolle voorziening van de zinvolle behoeften in de gemeenschap.

Het Combine Committee hoopt in het begin dat de alternatieve produktie stap voor stap kunnen worden ingevoerd naarmate de militaire luchtvaartproduktie wordt ingekrompen. Op die manier wordt de inkrimping van de ene produktie vervangen door uitbreiding in een andere sektor, met alle positieve gevolgen van dien voor de werkgelegenheid.

De reactie van Lucas, besluit.

Maar de opstellers van het rapport wensen, op grond van slechte ervaringen in het verleden, niet het risico te lopen dat de Lucas-direktie aan de haal gaat met de meest winstgevende delen van het Plan zonder ook maar één frank te betalen voor al het door de arbeiders gedane vrijwillige studiewerk.

In januari van 1976 maakt het Komitee een gedeelte van haar rapport openbaar. Op een perskonferentie beveelt zij het Plan aan bij de vakbonden, politici en de openbare opinie. Tegelijkertijd wil zij de Lucas-direktie uittasten om te zien hoe de reactie zal zijn vanwege de bedrijfstop. Die reactie is vokomen negatief: in februari deelt de direktie mee dat ze het Plan afwijst en de firma zich zal houden bij de bestaande reeks van luchtvaart- en ruimtevaartproduktie. Ondanks de zeker-

FN BOUWT VOOR DE TOEKOMST.

ZO'N TOEKOMST WILLEN WIJ NIET.

TEKST VAN EEN STICKER DIE WORDT UITGEGEVEN DOOR HET AKTIE-KOMITEE „NEEN AAN DE WAPENHANDEL, OMSCHAKELING WAPENINDUSTRIE“.

Bovendien moet het Plan worden gezien in het kader van de vijf miljoen langdurig werklozen in Groot-Brittannië alléén al. Tegen deze achtergrond stelt het Combine Committee dan ook twee basisdoel-einden voorop:

- In de eerste plaats „de bescherming van het recht op werk van onze leden door het voorstellen van een reeks van alternatieve produkten waarop ze kunnen terugvallen bij besparingen in de luchtvaartindustrie“;
- En vervolgens „de zorg om tussen de voorgestelde alternatieve produkten een aantal op te nemen die beantwoorden aan de sociale behoeften van de samenleving“.

Om dit tweede doel met de woorden van het Plan zelf te onderstrepen: „er loopt iets fundamenteels mis met een samenleving die in staat is ... een Concorde te bouwen, maar ... niet ... om eenvoudige verwarmingssystemen voor stadwoningen te ontwikkelen om de bejaarden te beschermen die elke winter tengevolge van

systemen voor blinden, reanimatie-toestellen in ambulances en chirurgische apparatuur.

Een derde luik behelst de *alternatieve transportsystemen*: voertuigen die én op rails én op de weg kunnen rijden, energie- en milieu-vriendelijke motoren en elektromagnetische veiligheidssystemen.

Een vierde en voor ons laatste luik voorziet in de ontwikkeling van *krachtbronnen voor ontwikkelingslanden* die door hun veelzijdig gebruik veel soepeler kunnen worden gebruikt in moeilijke omstandigheden.

Behalve deze concrete produkten bevat het rapport ook voorstellen voor een radicale omwenteling van de bestaande werkorganisatie en -kontrolle binnen het bedrijf en keert het zich tegen de huidige tendens van fragmentatie aan de ene kant en ontspecialisering aan de andere kant, gepaard met een stijgend produktieritme. Het Plan voorziet in een systeem van zelfstandige produktie- en projectgroepen „waarbij de vaardigheid en de kennis van

held van massale inkrimpingen in de toekomst blijft zij bij dit standpunt. De direktie is er zo op gebrand om de bestaande beslissingsstructuren te behouden, dat zij weigert om ook maar zelfs de meest rendabele alternatieve produkten, de warmtepompen, bij wijze van experiment te produceren.

Met een voorziene afvloeiing van 4.000 arbeiders in de nabije toekomst probeert de direktie sindsdien de werking van het Komitee onmogelijk en zelfs verdacht te maken.

Desondanks en misschien juist vanwege deze patronale weerstand heeft de omschakelingskampagne bij Lucas een tastbaar bewustwordingseffekt opgeleverd bij

de arbeiders in andere luchtvaart- en ruimtevaartindustrieën, én bij arbeiders in andere sectoren.

Reeds in vier voornamelijk militaire industrieën zijn de gevolgen van het Plan voelbaar geworden. Bij Vickers heeft een National Combine Committee in nauw contact met de Lucas-arbeiders voorstellen uitgewerkt voor alternatieve produkten. Ook de arbeiders van Hawker-Siddley, geconfronteerd met massale afvloeiingen, hebben contact opgenomen om een campagne op te zetten voor overschakeling naar een burgerlijke produktie. Voorts werden ook bij British Aircraft Corporation en Rolls Royce Bristol rapporten met voorstellen voor alternatieve produk-

ten opgesteld door vakbondsdelegaties. Bovendien maakt de „Lucas-aanpak“ ook furore bij niet-militaire bedrijven in Engeland, waar arbeiders en delegaties zich beraden over het sociaal nut van de produkten die zij helpen fabriceren.

Ook in Zweden is het Lucas Corporate Plan intussen erg bekend geworden en heeft zelfs in bepaalde bedrijven al navolging gevonden.

Het lijkt de hoogste tijd te worden dat ook bij ons in België eens de nodige zaken op gang komen. Ik kom er in „Vrede“ nog op terug.

oktober 1978,
Ernst Gülcher.

BELGISCHE WAPENS:

EEN ZWARTBOEK.

MASTERS OF WAR. (Bob Dylan) (vrije vertaling)

Kom op jij meesters van de oorlog
jij die enkel wapens bouwt
jij die de moordvliegstuigen maakt
jij die al de bommen stouwt
jij die U verbergt achter muren
jij die U verbergt in burelen
ik wil je enkel vertellen
uw maskers kunnen mij niets verhelen

jij die nooit anders gedaan hebt
dan bouwen om te vernielen
je speelt met mijn wereld
zoals met speelgoed
je steekt een geweer in mijn hand
en dan gaat je U verbergen
en kruipt verder en verder weg
als de kogels beginnen te zwermen

zoals Judas weleer, met leugen en bedrog
doet iedereen geloven
dat een oorlog gewonnen wordt
maar ik zie doorheen uw ogen
zoals ik in uw hersens kijk
zoals ik staar door mijn tranen
in mijn ogen wild

na maakt de poezeren bloes
missen en focen een wichte wraak
die trofte je U terug en richte
nou het doodementaal sligt
dan verbergt je U in uw herenhuilzou
als het jonge menschenbloed
uit hun lichaam stroomt
en in het slijk begraven wordt

je verspreidt de ergste angst
die verspreid kan worden
angst om nog kinderen ter wereld
te brengen morgen
je bedreigt zelfs die kinderen
naamloos en ongeboren
je zijt zelfs het bloed niet waard
dat in uw aders stroomt

maar hoe goed ik het weet
hoe veel keer ik het zeggen moet
je moogt zeggen dat ik jong ben
je moogt zeggen dat ik onervaren doe
maar dan iets weet ik zeker
althoewel ik jonger ben dan jij
zelfs Jezus zou U nooit vergeven
voor wat je verspreidt

laat me U nog een vraag stellen
is Uw geld dan zo goed
zal het U vergiffenis kopen
denkt ge werkelijk dat dit het doet
wat zult ge vinden
als Uw dood is gekomen is geen geld genoeg
om uw riel terug te kopen

maar ik ken het dat ge sterft
en een doodt dieer verspreid is
ik wil een dooddelijke vliegen
op een mensdeling in de mist
ik zal uw lijken met ze kromen riel
voelvallig op uw rijk
maar ik zal over uw graf staan
tot ik zeker ben dat ge dood zijt.

Ernst Gülcher

ETHIOPIE : WAARUIT EN WAARHEEN ?

Het is reeds vier jaar geleden dat het regime van Keizer Haile Sellasie werd omvergeworpen. Een achterlijk en repressief feodaal regime, verantwoordelijk voor de ellende en de honger van de grootste lagen van de bevolking en voor de dood van duizenden demokraten, kwam ten val. Ethiopië, dat in zijn ontwikkeling, volgens onze Westerse ontwikkelingsnormen, een achterstand heeft van een paar eeuwen, kon aan zijn heropstanding beginnen.

Een revolutie, de omverwerping van een feodaal regime, betekent normaler wijze niet dat alle elementen reeds voorhanden zijn om een nieuwe maatschappij op te bouwen. Wie de geschiedenis, de ontwikkeling van zijn eigen land kent weet dat het om een lange moeizame weg gaat.

Konservatieve en reaktionaire krachten, machthebbers in het

vroegere regime, laten geen middel onverlet om op een of andere wijze hun vroegere prerogatieven te handhaven en de vooruitgang af te remmen. Buitenlandse machten, die het om eigen belangen liever bij het oude patroon hielden, spelen hierbij een niet te miskennen rol.

Onder de nieuwe volkskrachten bestaat er evenmin eensgezindheid over de weg die dient gevolgd te worden bij de uitbouw van een nieuwe maatschappij.

Om een beter inzicht te krijgen op de Ethiopische situatie hebben we hier graag het woord verleend aan een vertegenwoordiger van de Socialistische Pan Ethiopische Beweging (Me'isone) om hun standpunt te vertolken over de huidige ontwikkeling in hun land.

De redaktie.

Algemene voorstelling.

Ethiopië heeft een oppervlakte van 1.220.000 km², en ligt in de hoorn van Afrika. Het land telt 28 miljoen inwoners. Het is hoofdzakelijk een landbouwfland waar 87 procent van de bevolking uit landbouwers bestaat.

Het land heeft ook een lange geschiedenis. Vanaf de 5de eeuw ongeveer, heeft het gebied, tegenwoordig bekend onder de naam Ethiopië, vele omwentelingen gekend die zonder ophouden de grenzen en de administratieve structuren hebben veranderd.

In het begin van de 19de eeuw, is „Ethiopië“ samengesteld uit verschillende koninkrijken. Er bestaat op dat ogenblik geen enkele centrale overheid. Het is slechts tegen 1854 dat Keizer Teodros zal proberen om de koninkrijken onder zijn gezag te verenigen. Door de Engelsen verslagen vooraleer hij zijn doel heeft bereikt, laat hij zijn opvolgers een onafgewerkt projekt na. Keizer Yohannes IV, die hem opvolgt, slaagt erin het noorden van het huidige Ethiopië te verenigen, dat onder andere Tigris omvat, waar hij zelf van afkomstig is. Later zal een deel van het keizerrijk van Yohannes IV door de Italianen bezet worden en de naam van „Erytra“

Mengister - voorzitter van de voorlopige regering

krijgen. Op het zelfde ogenblik, onder Keizer Ménélick, breidt het Ethiopische Rijk zich naar het zuiden uit met de an-

nexatie van het Ogadengebied en streken die hoofdzakelijk door de Oromos bevoord worden.

1935 is het jaar waarin het fascisme triomfeert in Italië. De inter-imperialistische tegenstellingen ontwikkelen zich in de schoot van de Europese machten. Het imperialisme gebruikt reeds subtielere methodes. Het imperialistisch juk weegt op het nog onafhankelijk Ethiopië. In 1935 bezetten de fascistische krachten van Mussolini Ethiopië. Gedurende 5 jaar zal het Ethiopische volk een harde weerstand voeren, weerstand die uitloopt op een nederlaag van de bezetter die teruggeslagen wordt. Eritrea wordt onder Brits mandaat gesteld. Verraden door de feodale aristocratie die meeheult met de imperialistische krachten, Engelse in het bijzonder, mondt de anti-koloniale strijd uit in een herovering van de macht door Haile Sellasie. Vanaf dat ogenblik zien we de opkomst van van het Engels imperialisme dat, tegen 1950, geleidelijk moet plaats ruimen voor het Amerikaanse imperialisme.

De Ethiopische economie steunt dan uitsluitend op de landbouw. Gekarakteriseerd door het kleine eigendom in het noorden en de grote latifundia in het

zuiden, vertoont de ekonomie van Ethiopië de typische karakteristieken van de feodale produktiewijze. 1/3 van het gebied behoort toe aan de Keizerlijke Familie, 1/3 aan de kerk en 1/3 aan de adel. In het zuiden behoort het land toe aan een handvol Amhara-veroveraars, terwijl de plaatselijke bevolking tot slavernij gedoemd is. Naargelang de streek, gaat 50 procent tot 75 procent van de opbrengst naar de grootgrondbezitters. De industrie betekent niets in verhouding tot de landbouw. Het is slechts met de opkomst van (vooral) het Amerikaanse imperialisme vanaf 1950 en de geboorte van een bureaukratische bourgeoisie dat het embryo van een kapitalistische ekonomie zich in de schoot van de feodale maatschappij begint te ontwikkelen. Door neokoloniale verbanden is deze kapitalistische ekonomie verziekt.

De verziekte ekonomie en de hongersnood van 1973 die meer dan 200.000 doden maakt illustreert op droevige wijze de archaïsche landbouwstructuren. De aangroei van de landbouwproduktie volgt nauwelijks de bevolkingsangroei (2,5 procent). Ethiopië, potentieel één van de rijkste landen van Afrika, is door de imperialistische en feodale verdrukking een land geworden waar ziekte, hongersnood en miserie aan de orde van de dag zijn voor de arbeidersklasse.

1974, begin van een nieuw tijdperk. In februari 1974, verhieven alle verdrukte lagen van de bevolking zich tegen het regime van de oude monarch. Er werd een revolutionair proces in gang gezet, dat het hele systeem totaal overhoop zette. Deze beweging liet alle sociale tegenstellingen naar de oppervlakte komen die tot dan toe dieper verborgen lagen.

De boeren kwamen in opstand om de gronden op te eisen, hen ontnomen door grootgrondbezitters.

Het proletariaat kon haar wettelijke rechten verkrijgen door pressie uit te oefenen op de bourgeoisie.

De kleine burgerij kwam ertoe, de macht te eisen en brak op die manier het oude dictatoriaal systeem, samengevoeld uit de eenheid tussen de bureaukratische bourgeoisie en de grootgrondbezitters.

De verdrukte nationaliteiten, de muzelmannen, de vrouwen kwamen in opstand om hun rechten te laten respekteren. De onmiddellijke oorzaken van de februaribeweging waren de grote hongersnood die in het noorden van het land toesloeg en ongeveer 6 miljoen mensen trof waarvan er iedere dag velen stierven, en de drastische prijsverhogingen die de nood van de stedelijke massa's nog verscherpte.

De februaribeweging van 1974 is een beweging voor democratie en grond.

Democratie om zich vrij uit te drukken, zich te organiseren, voor de gelijkheid tussen de verschillende nationaliteiten. De slogan „de grond aan wie haar bewerkt”, is de belangrijkste en dringendste eis gezien het leven van meer dan 87 procent van de bevolking er van afhankelijk.

De reactie probeert eerst het revolutionair proces in te dijken, door een machtswisseling. In september 1974, kende de strijd van de volksmassa's een belangrijke ontwikkeling. De leidsman van het feodaal regime, Haile Sellassie wordt afgezet en een voorlopige militaire regering (DEURGUE) komt aan de macht. Ondertussen blijft de revolutionaire beweging groeien, en onder impuls van deze, wordt de Deurgue verplicht om progressieve maatregelen te treffen. Ze zet een agrarische hervorming op die miljoenen boeren uit verschillende eeuwen slavernij haalt.

De produktie- en distributiebeprijven, voordien gecontroleerd door imperialisten en burgerij, daarna de stadsgronden en de tweede verblijfplaatsen, worden achtereenvolgens genationaliseerd. De monarchie is afgebouwd. Maar een van de meest fundamentele overwinningen van de grote Ethiopische massa's is de proklamatie van het „Programma van Nationale Revolutie” programma dat de ontwikkeling van het politiek bewustzijn heeft toegelaten, naast de organisatie en de bewapening van de grote massa.

Inderdaad, dit programma definieert het te bereiken doel in de huidige etappe van de revolutie en houdt een strijdplatform in voor alle anti-feodale, -imperialistische, -kapitalistische, en -bureaukratische krachten. Als gevolg van dit programma, werd een „Voorlopig Secretariaat voor de Organisatie van de Massa's” (POMOA) opgericht; sekretariaat geanimeerd door de „Socialistische Panethiopische beweging” (ME'ISONE) waarvan de kaders in grote mate hebben bijgedragen tot de organisatie, de bewustwording en de bewapening van de verdrukte volkeren van Ethiopië. Meer dan 6 miljoen landbouwers hebben zich verenigd in de Vereniging voor Landbouwers. Er bestaan 25.000 wijkcomitees. Het syndikaat van de arbeiders is volledig geherstructureerd. Arbeiders- en landbouwersmilities zijn op de been gebracht. Zeker, deze historische verworvenheden in de strijd voor democratie, vrijheid, gelijkheid en nationale onafhankelijkheid hebben grote opofferingen geëist.

De reaktionairen hebben zonder ophouden gepoogd stokken in de wielen te steken bij de ontwikkeling van die klasse-

strijd. Ze zaaiden ideologische verwarring, weigerden democratische debatten aan te gaan, verzetten zich tegen de socialistische idealen. Op die manier wilden ze de ontwikkeling van het politiek bewustzijn verhinderen, en ze gingen zelfs tot een moordcampagne over in de rangen van de volkskrachten.

Maar bij het zien van hun nederlaag met hun anti-populaire maatregelen, veranderden deze reaktionairen van taktiek. Ze maakten gebruik van de reaktionaire krachten binnen de Deurgue om op staatsgrepen aan te sturen, één in juli 1976 en de andere in februari 1977.

Desondanks hebben de pogingen tot staatsgreep en de voortdurende campagne van aanslagen sinds 1976 op de militanten van de ME'ISONE, op de kaders van de POMOA, de leiders van arbeiders- en landbouwersorganisaties, wijkcomitees, revolutionaire soldaten, demokraten en patriotten het revolutionair proces in Ethiopië niet kunnen uitdoven. De volksmassa's, onder leiding van militanten uit de voorhoede was niet te stuiten. Na de mislukte poging tot staatsgreep van de Terefi Banti-kliek (februari 1977) in het bijzonder, heeft het probleem van de bewapening dat cruciaal werd, een begin van oplossing gekend: de komitees ter verdediging van de Revolutie werden bewapend. De huurdoeder die terreur zaaiden en hun heiligdom, de feodaal-burgerlijke bureaucratie van Haile Sellassie, werden verzwakt door de revolutionaire maatregelen van de volksmassa's.

April 1977: Op zoek naar stabilisatie. Tegenover de bewapening van de volksmassa's en het revolutionair offensief waren de reaktionairen niet de enigen die panikeerden. De Deurgue zelf begint te twifelen tussen het volk en de vijanden van de revolutie, dan, beetje bij beetje, uit angst voor de strijd van de massa en om te pogen die strijd af te remmen, zwaait de Deurgue over naar de kant van de reactie:

- De beloofde democratische vrijheden in het programma van RND worden met de voeten getreden. De vrijheden die het jaar voordien bestonden, vrijheid van kritiek tegenover de regering, en van aanklagen van de bureaucratie, enz., bestaan niet meer.
- Systematische agitatie door de Deurgue om een eenheidspartij op de been te helpen ten dienste van de kleine burgerij en de bureaucratie.
- Weigering om democratische partijen te vormen, alhoewel dit recht in het programma staat. De massa-organisaties en ook de vakbonden worden

onder druk gezet. Zo zag het Panethiopische Werkersyndicaat haar leiders „aan de dijk gezet” omdat dezen de rechtse politiek van de machthebbers niet wilden steunen.

- In de streken die bevolkt worden door verdrukte nationaliteiten, ontwikkelt het chauvinisme zich. In het zuiden worden opnieuw wapens uitgedeeld aan de meest reaktionaire en chauvinistische elementen. De verdrukte nationaliteiten, aan wie zelfbeschikkingsrecht werd toegekend in het RND programma, worden nu dat recht op gelijkheid ontzegd. Hun strijders kennen vandaag repressie, gevangenis, ballingschap. De heropflakking van het chauvinisme is de oorzaak van deze toestand, die terzelfdertijd een gunstig klimaat schiep voor de ontwikkeling van een eng-nationalisme.

Het is deze ontwikkeling van chauvinisme, vergezeld van eng-nationalisme die de situatie van Erytrea deed verergeren. Op het ogenblik van de start van de beweging van februari 1974, overwegen de vrijheidsfronten voor de eerste maal de mogelijkheid tot een oplossing te komen door onderhandeling. Men is snel ontgoocheld door het onbuigzame en chauvinistische militair regime. De oorlog zal snel intenser worden, en duizenden mensen sterven.

Wanneer, onder druk van de volkskrachten, het militair regime op 16 mei 1976 een politieke verklaring in 9 punten publiceert, om de regionale autonomie aan Erytreese bevrijdingsbewegingen voor te stellen, houden de fronten vast aan onafhankelijkheid om dit voorstel te weigeren.

Bij die gelegenheid hebben de Ethiopische revolutionairen, in het bijzonder de ME'ISONE, de limieten door het militair regime bepaald, veroordeeld. Ook de Erytreese bevrijdingsbewegingen werden bekritiseerd, omdat zij zonder ophouden onafhankelijkheid voorstellen zonder rekening te houden met de politieke conjunctuur die een stopzetten van de oorlog en een vereniging van progressieve krachten eiste.

Paradoxaal genoeg, toen de 2 Erytreese bevrijdingsfronten samen in Berouth in juli 1978 verklaarden dat ze bereid waren besprekingen zonder voorafgaande kondities te beginnen, weigerde de Ethiopische regering dit aanbod tot onderhandelen. Op dit ogenblik is het dubbel belangrijk voor de progressieve krachten, van het militair regime te elsen dat zij een onderhandeling aanknoopt met de fronten op basis van erkenning van zelfbeschikkingsrecht tot en met het recht tot afscheiding. Alleen deze oplossing zal de versterking van de eenheid tussen Ethiopische en Erytreese progressisten toelaten. De Ethiopische reactie gaat door met het aanmoedigen van chauvinisme en rasmoord, en zet zo het beruchte principe van „verdeel en heers” in de praktijk om. De Erytreese reactie vreest de versterking van het revolutionair proces en moedigt de oorlog dus aan. Ze speelt hiervoor op het eng-nationalisme van gedomineerde volkeren.

Men ziet duidelijk dat de Deurgue en de reaktionaire bureaucratie niet in staat zijn de verzuchtingen van de massa's te beantwoorden. De tegenstelling tussen de 2 partijen verscherpt dan ook van dag tot dag. De middelen die ze gebruiken om ze

op te lossen : gevangenzetting, martelpraktijken, moord, versterking van de alliantie met de reaktionairen, om het land naar de rand van de kontra-revolutie te doen keren.

Zelfs indien de Deurgue probeert progressisten van de hele wereld te misleiden door het gebruik van revolutionaire taal, is het vandaag duidelijk dat sinds april 1977 alle krachten die strijden voor de revolutie en de soevereiniteit van hun land een repressie à la Chili aan het ondergaan zijn. Op dit ogenblik zijn een groot aantal militanten van de ME'ISONE, kaders van de POMOA en andere revolutionairen in de gevangnissen van de „progressistische” Deurgue geworpen.

Zij die vechten tegen de reaktionaire politiek van de Deurgue, duizenden leden van landbouwersverenigingen, militanten van nationale minoriteiten, leden van wijkcomitees, leden van komitees voor de verdediging van de revolutie, revolutionaire soldaten, patriottische officieren, de revolutionaire jeugd, revolutionaire vrouwen en democraten, kortom om en bij de 18.000 personen zitten opgesloten op dit ogenblik. Vele progressisten zoals de dokters Kebede, MenGuesha en Tereffe Woldetsadik, leiders van de ME'ISONE zijn gefusilleerd, velen worden het land uitgestuurd. Tegenover deze harde repressie hebben allen die strijden voor democratie, vrijheid, vrede en vooruitgang de taak en de plicht het Ethiopische volk te steunen in haar strijd voor democratie, brood, onmiddellijke vrijlating van gevangenen revolutionairen, gelijkheid tussen de nationaliteiten en nationale onafhankelijkheid.

E.S.

Genève. - De V.S.A., Griekenland, Japan, en Hong-Kong zijn samen de „effectieve eigenaars” (78 pct.) van de vloot die onder goedkope vlag vaart. Dit wordt bekend gemaakt door een studie van de UNCTAD (United Nations Conference on Trade And Development).

Deze studie identificeert voor de eerste maal de landen die zich achter de goedkope vlag verschuilen, die op dit ogenblik ongeveer een derde van de wereldhandelsvloot uitmaakt. De V.S.A. zijn de werkelijke eigenaars - die de geldelijke winsten opstrijken - van 31,7 pct. van de schepen onder goedkope vlag, Griekenland van 20,7 pct., Hong-Kong van 16,9 pct. en Japan van 9,2 pct. Twaalf andere landen, waaronder de B.R.D., Italië, Zwit-

ONDER GOEDKOPE VLAG

erland, Singapore, Canada, Israël, en Groot-Brittannië beschikken over 16 pct. van de rest van die vloot. Om deze studie te realiseren, preciseert de UNCTAD dat ze eerst en vooral inlichtingen heeft ingevonnen bij de regeringen, maar gezien deze gegevens „onvolledig” beken te zijn, heeft ze een onderzoek ingesteld aan de hand van computers. Al de gegevens, opgeslagen in de commerciële registers en de commerciële jaarboeken van de gehele wereld werden geanalyseerd.

Volgens de UNCTAD is het duidelijk dat gezien de inlichtingen van de regeringen onvolledig zijn „het bestaande idee bevestigd wordt dat de vloot onder goedkope vlag zonder regeling of effectieve controle van de regering functioneert”. De 6

landen met goedkope vlag, die het beginpunt waren van het UNCTAD-onderzoek zijn Liberia (met een vloot van 156 miljoen ton in 1977), Panama (32 miljoen), Singapore (11 miljoen), Cyprus (4 miljoen), de Bermuda-eilanden (3 miljoen), en de Bahamas (147.000). Volgens de UNCTAD is het „bijzonder veelzeggend” dat 2 landen tegelijkertijd eigenaar zijn van het grootste deel van de goedkope vlaggen, en de voornaamste invoerders van grondstoffen uit arme landen (petroleum, ijzererts, steenkool, graan, gewassen, fosfaten, bauxiet). Voor de UNCTAD versterkt het voorgaande de eis van de Derde Wereld die een groter aandeel vraagt in het maritiem vervoer van haar eigen producten.

VAKBONDSREPRESSIE EN FOLTERINGEN IN TUNESIE

Nog geen kwart eeuw onafhankelijkheid, na eeuwen Turkse en Franse kolonisatie. Een bevolking van zes miljoen, waarvan de helft jonger is dan 20 jaar. Een 74-jarig staatshoofd, ziek, half-seniel, die sedert jaren alle contact met de werkelijkheid verloren heeft. En achter hem het sluipgevecht voor de opvolging en de dreigende schaduw van de economische instorting. Lang werd de schijn gered, Bourguiba's Parti Socialiste Destourien (PSD) was weliswaar de enige wettig toegelaten partij, maar de brede basis van de bevolking was erin weerspiegeld. Bourguiba's bondgenoten en strijdmakkers uit de gloriejaren van de dekolonisatie zetelden in het hoofdbestuur van de partij: de leiders van de coöperatieve beweging, de leiders van Tunesië's progressieve vakbond, de Union Générale des Travailleurs Tunisiens (U.G.T.T.).

Omstreeks 1970 wendde het regime zich echter meer naar rechts en zuiverde geleidelijk de linkse en ex-revolutionaire elementen uit haar rangen. Zo werd Ahmed Ben Salah, leider van de coöperatieve beweging en gewezen minister van Economische Zaken in 1970 voor een bijzonder Hooggerechtshof gedaagd en veroordeeld. Zijn misdrijf? De economie van het land te willen moderniseren volgens de beginselen die hij al in 1957 in het Franse tijdschrift *ESPRI*T had uiteengezet: „Pour être positive, la décolonisation doit se

traduire par la démocratisation et l'assainissement des structures économiques du pays, par l'abolition des privilèges au sein même de la nation libérée du joug colonisateur" (1). Met Ben Salah ging het plan tot nationaliseren van de groot-landeigendom teloor. Hij is thans de leider - in ballingschap - van de oppositiepartij Mouvement d'Unité Populaire.

Lang was de vakbond de bevoorrechte gesprekspartner voor president en regering. Vakbondsleder Habib Achour, 66 jaar, was Bourguiba's gewezen wapenmaker in de nationale bevrijdingstrijd, lid van het partijbureau en de meest vooraanstaande syndikale figuur in Afrika. Hij was trouwens lid van het bureau van het Internationaal Verbond der Vrije Vakverenigingen (I.V.V.V.), waarbij ook het A.B.V.V. is aangesloten.

Nog in januari 1977 heeft Achour getracht de stijgende ontevredenheid van de syndikale basis in te dijken door met de regering een sociaal pakt af te sluiten.

Groeiende economische wantoestanden. De economische toestand van Tunesië verbeterde er echter niet op. Bourguiba zette een eindpunt aan het socialisme met het aanstellen van Hedi Noeïra, voorzitter van de nationale bank, tot eerste minister. Achour en de overige syndikalistena gaven hun ontslag uit het politiek bureau van de Neo-Destour toen bleek dat buitenlandse hulp andermaal zou gaan naar investeringen in toerisme, eerder dan naar het uitbouwen van landbouwbedrijven en arbeidsintensieve nijverheid. Het miljoen toeristen, die jaarlijks Tunesië bezoeken zijn wel een bron van inkomsten, maar toerisme is een bijzonder kwetsbare industrie, die bovendien slechts belangrijk is aan de kuststrook en waarvan de winsten dan nog dikwijls naar grote buitenlandse concerns terugvloeien.

In de loop van 1977 kwam het tot steeds scherpere conflicten tussen regering en partij enerzijds, en de U.G.T.T. vertegenwoordigd door haar sekretaris-generaal Habib Achour anderzijds.

Van augustus-september 1977 af nam de sociale onrust steeds toe en méér en méér stakingen braken uit. Op het vakbondskongres van maart 1977 was trouwens gebleken dat de arbeiders aan het einde van hun geduld waren gekomen.

Waar de regering de meeste stakingen onwettelijk achtte, verweet de vakbond de regering de verbintenissen van het sociaal pakt tegenover de arbeiders niet na te leven.

De confrontatie leidde tot rellen en gewelddaden in meerdere steden van Tunesië, tot de U.G.T.T. besloot op 26 januari een algemene staking uit te roepen. De staking werd een waar oproer, vooral na het méér dan hardhandig optreden van de politie. Officieel bedroegen de slachtoffers van ordediensten, d.w.z. leger en politie een 46-tal doden bij de burgerbevolking. Het tijdschrift *AFRIQUE-ASIE* maakt echter gewag van méér dan 250 doden en duizend gewonden (2), en de bijzondere verslaggever van de *LIGA VOOR DE VERDEDIGING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS* vernam bij plaatselijke correspondenten dat er zeker 3 tot 400 doden zouden gevallen zijn, waarvan de meeste jonger dan 25 jaar waren (3).

Zeker is, dat er nadien honderden aanhoudingen werden verricht.

Bijna tweehonderd syndikalistena werden opgepakt, sommigen op de hoofdstad van de U.G.T.T., anderen in de gewestelijke diensten, thuis of op hun werk. Het uitvoerend bestuur van de vakbond werd totaal ontmanteld en de meeste militantena in gewesten en centrales werden aangehouden.

(1) Ahmed Ben Salah: Significations et perspectives de la décolonisation, *Esprit*, juni 1957.

(2) *AFRIQUE-ASIE*, 6 februari 1978, Tunisie, le massacre du 26 janvier, Abou Hichem.

(3) Perskonferentie van de Belgische Liga voor de Verdediging van de Mensenrechten, Brussel, 17 augustus 1978.

Folteringen en onregelmatige processen. Sedert januari 1978 neemt de anti-syndikale repressie toe.

Desondanks werd de aktie aan de basis verder gezet. De staalfabrieken van El Fouladh staken, dan de sektor spoor, dan de fosfaatfabrieken in Sfax, de Federatie van het Onderwijs, de vakbond van het Bank- en Verzekeringswezen, de vakbond van Geneesheren van Volksgezondheid. Ondanks de afwezigheid van de vakbondsleders, die gearresteerd werden. Ondanks het feit, dat de overheid zelf de vakbond van het Hoger Onderwijs heeft ontbonden. Meer dan tweeduizend arbeiders worden voor de rechtbank gedaagd en veroordeeld volgens de spoedprocedure van „delikt op heterdaad“.

Begin augustus begonnen in Sfax en Sousse de eerste processen tegen syndikalisten. Uit een verslag van de LIGA VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS (3) blijkt dat geen enkel buitenlands advocaat aanwezig was op het proces te Sfax. De twaalf beschuldigen - zes gewestelijke vakbondverantwoordelijken en zes militanten - werden vervolgd wegens „oprichten van een vereniging van boosdoeners en verstandhouding met het oog op het voorbereiden van een aanslag op personen of op eigendommen“. Hierop staat een straf van 5 jaar dwangarbeid.

De rechtbank van Sfax heeft acht veroordelingen tot een straf van twee jaar uitgesproken, waarvan drie met uitstel. Verder werden vier personen vrijgesproken.

Het proces van Sousse betrof 101 syndikalisten. Negenendertig onder hen werden beschuldigd van „aanzetting tot opstand en tot gewapende samenscholing op de openbare weg met het oog op het plunderen van de goederen van de Staat of van partikulieren“. Op deze misdrijven staat de doodstraf.

De 62 overige betichten worden vervolgd voor verboden wapendracht of wapenbezit evenals voor storen van de openbare orde.

Alle buitenlandse advocaten werd de toegang tot het gerechtlokaal geweigerd, met uitzondering van meester Sarda, advocaat van het I.V.V.V. en Meester Goffin, waarnemer van de Internationale Federatie voor de Rechten van de Mens.

(3) Perskonferentie van de Belgische Liga voor de Verdediging van de Mensenrechten, Brussel, 17 augustus 1978.

(4) Association Internationale Des Juristes Démocrates, Mission d'information en Tunisie, mai-juin 1974, Me Christiane Bouchet, Avocat à la Cour d'Appel de Paris.

(5) LE MONDE van 30 september 1978.

Volgens het verslag aan de pers van Meester Goffin verklaarden de meeste betichten dat men hen tijdens de ondervraging had gefolterd. Allen hebben ze een geneeskundige expertise gevraagd. Een van de Tunesische advocaten heeft op het proces van Sousse de uitgerukte vingernagels van zijn cliënt bij de bewijsstukken van het dossier doen voegen.

Naar de verklaringen van de echtgenoten van twee syndikalisten gebruiken de Tunesische politiediensten foltermethodes die destijds door de Fransen tegen de Tunesische en Algerijnse bevrijdingsstrijders aangewend werden: de „schommel“, de „helikopter“, elektrische schokken, brandwonden met sigaretten over het hele lichaam, totale afzondering gedurende maanden, e.d.

De Internationale Vereniging van Democratische Juristen had reeds eerder melding gemaakt (4) van folteringen, in het politieke proces van juni 1974, tegen leden van de studenten- en onderrichtsvakbond in Sfax, Kairouan, Sousse, Bizerte en Tunis. Voor het uitdelen van vlugschriften werden toen 600 personen gearresteerd, 200 uiteindelijk beticht en 40 gevangen gehouden. Het verslag van Meester Bouchet van het Hof van Beroep van Parijs beschrijft een foltering, waarbij het slachtoffer, man of vrouw, naakt vastgebonden wordt aan een houten paal en vervolgens met gummi knuppels afgestut, wat minder sporen nalaat dan andere vormen...

Habib Achour.

Algemeen secretaris U.G.T.T. en ondervoorzitter I.V.V.V. 10 jaar dwangarbeid

Het proces tegen de vakbondsleders. Na de processen van Sfax en Sousse werd beslist Achour en de leden van het uitvoerend bestuur van de U.G.T.T. in Tunis te houden. Een eerste rechtbank verklaarde zich incompetent en verwees de zaak naar

het bijzonder Hof voor Staatsveiligheid. In internationale vakbondskringen werd dit verwijzen niet geïnterpreteerd als een verergering, maar eerder als een manoeuvre om tijd te winnen in een politiek stelsel waaraan elke dag een einde kan komen door de dood van Bourguiba.

Op 2 september werden 35 syndikalisten, voornamelijk uit de sektor Spoor, Bouw en Havenarbeiders in voorlopige vrijheid gesteld, na zeven maanden hechtenis. Het openen van het proces tegen Achour op 14 september kwam dus eerder als een onaangename verrassing. De betichting was vergaand: „aanslag met het oog op het veranderen van de vorm van het bewind, aanzetten van de bevolking tot burgeroorlog en bewapening, wanorde, doodslag en plundering op Tunesisch grondgebied“, volgens artikel 72 van het Strafwetboek.

De bewijsstukken toonden eveneens een verregaande vooringenomenheid tegen de syndikalisten. Behalve de gebruikelijke politieverlagen, vlugschriften, en brieven lagen er op de bewijstafel ook duizenden ijzeren kogelballetjes, een houten zwaard, afgebroken tafelpoten enz. De ijzeren kogeltjes waren afkomstig uit een fabriek waar kogellegeringen gemaakt worden. Eén enkel balletje was afkomstig uit het kantoor van Achour, waar het als symbolisch geschenk overhandigd geweest was als aandenken aan het bezoek van de arbeiders van de metaalsektor aan het hoofdkwartier van hun vakbond. Ook het houten zwaard, een folkloristisch souvenir uit het Zuiden, was een geschenk... Ondertussen had de internationale vakbeweging de verdediging geholpen. Alle grote vakverenigingen hadden getuigen of advocaten of waarnemers afgezonden naar het proces. Otto Kersten, sekr. gen. van het I.V.V.V., was bereid te komen getuigen. Ook Irving Brown, vertegenwoordiger voor Europa van de Amerikaanse vakbonden aangesloten bij het A.F.L.-C.I.O. en Jan Kulakowski van het Wereldverbond van de Arbeid waren aanwezig om de fundamentele vakbondrechten te helpen verdedigen.

Ook het A.B.V.V. en meerdere buitenlandse vakverenigingen hadden bijgedragen tot een steun- en strijdfonds, onder meer om gespecialiseerde advocaten te kunnen ter beschikking van de verdediging stellen.

Het proces opende met niet minder dan 76 advocaten, waarbij de staflouder van de balie van Tunis, Meester Mohammed Beilalouna, gewezen minister van justitie. Toen deze advocaten echter uitstel vroegen om het dossier te kunnen verwerken werd de zaak eerst veertien dagen ver-

daagd. Na een ernstig procedure-incident werden 58 advocaten uitgesloten en 18 andere verplicht weerhouden. Het proces verliep uiteraard hoogst onregelmatig, zoals de waarnemers van Amnesty International, de Liga voor de Verdediging van de Mensenrechten en van de internationale vakverenigingen onderstreept hebben. De sekretaris generaal van de Orde der Advocaten van Tunesië, Meester Chabbi heeft zelfs ter audiëntie geprotesteerd tegen de houding van de voorzitter van de rechtbank (5).

Het requisitorium was ongehoord brutaal: de procureur van de Republiek eiste niet minder dan de doodstraf tegen Achour en de leden van het hoofdbestuur van de U.G.T.T.

Uiteindelijk werden de 66-jarige Achour en de voorzitter van de administratieve Commissie van de U.G.T.T. elk veroordeeld tot tien jaar dwangarbeid, een aantal andere leden van het bestuur werden veroordeeld tot acht, zes en vijf jaar dwangarbeid.

Vijftien veroordeelden, waarbij Achour, zijn in Cassatie gegaan. Het Hof van Cassatie moet ten laatste op 24 oktober uitspraak doen...

En méér politieke processen.

Terwijl het grote vakbondsproces doorging in een klein kazerne zaaltje buiten Tunis werden voor de kantonnale rechtbank van Tunis veertien verwanten van de syndikalisten geoordeeld volgens de procedure van het flagrant delikt. Ze kregen achttien maanden voor samenscholing op de openbare weg (nl. hun aanwezigheid voor het gerechtsgebouw bij het proces van Sousse) en belediging van ambtenaar. Op 11 oktober werd Mohamed Ben Youssef, hoofdredakteur van het Franstalig weekblad TUNIS-HEBDO voor de boetraffelijke rechtbank van Tunis gedaagd wegens belediging aan een buitenlands staatshoofd en aanzetten tot haat. Een van de vele persmisdrijven in Bourguiba's regime. Nochtans waarborgt artikel 8 van de Tunesische grondwet alle democratische vrijheden en bepaalt onder meer dat: „de vrijheden van mening, van meningsuiting, van drukpers, van uitgave, van vergadering en van vereniging worden gewaarborgd door en uitgeoefend in de voorwaarden gesteld door de wet. Het syndikaal recht is gewaarborgd“.

In werkelijkheid is Bourguiba's Neo-Destour de enige partij met een wettig bestaan. In een gesprek met de waarnemer van de Belgische Liga voor de verdediging

van de Mensenrechten verklaarde premier Noeira begin augustus tegenstander te zijn van een meerpartijensysteem, omdat hij „Portugese en Italiaanse toestanden“ wou vermijden. Bourguiba's regime pratiqueert een vorm van meerpartijensysteem door overleg tussen Neo-Destour, regering en vakbond, die samen moeten getuigen van „een onwrichtbare gehechtheid aan het algemeen belang“.

Houcine el Kouki

Regionaal secretaris van de Federatie van Banken en Verzekeringen (U.G.T.T.) - Werd „ondervraagd“ in de politielokalen van Sousse. Was in de coma toen men hem naar het hospitaal bracht - ingedrukte borstkas, schedelbreuk, enz. - en stierf kort daarna. Verschillende dokters weigerden de begravenistoelating te ondertekenen, behalve een zekere Dr. Abdel Rahim Tahar.

Oppositiepartijen illegaal.

Oppositiepartijen kunnen geen wettig bestaan krijgen, vermits artikel 8 van de Grondwet tegengewerkt wordt door een wet van 7 november 1959 die het wettelijk bestaan van elke vereniging onderwerpt aan een voorafgaand visum vanwege de Minister van Binnenlandse Zaken. Indien op de visumaanvraag niet gereageerd wordt door de minister binnen de vier maanden, is het geweigerd.

Geen enkele vereniging die het bewind kritisch bekijkt heeft ooit een visum bekomen.

De MOUVEMENT DES DEMOCRATES SOCIALISTES van de gewezen minister Ahmed Mestiri, een socialistische, pro-Westerse partij heeft in juni II, haar statuten neergelegd en een visum gevraagd. Op 15 oktober werd bekend gemaakt dat de vergunning niet toegekend zou worden.

Ook de MOUVEMENT de l'UNITE POPULAIRE van Ben Salah, eveneens een socialistische politieke beweging, heeft geen officieel bestaansrecht.

Nochtans is Ben Salah zéér gematigd geweest in zijn uitingen over de vakbondsrepressie. In JEUNE AFRIQUE (6) schrijft hij: „Ikzelf en vele anderen, die thans in ballingschap buiten de grenzen verblijven zijn bereid terug te komen naar ons land, indien onze veiligheid gewaarborgd wordt. Nooit hebben wij, die buiten de grenzen of in de gevangenis zitten, de bedoeling gehad het regime omver te werpen. We wensen slechts dat er realistische oplossingen zouden gezocht worden, zonder haat of wraakzucht, zodat stilaan de democratie en een normale toestand kan hersteld worden“.

Ben Salah gaat dus dezelfde weg op als Mestiri, die in het blad van zijn M.D.S., ERRAI, schrijft dat „er definitief moet verzaakt worden aan een politiek van dwang en repressie“ terwijl hij echter ook zegt dat Bourguiba door het verdikt over Achour „het ergste vermeden heeft“. Deze gematigdheid van de oppositie, net zoals de gematigdheid van Achour die in zijn verdediging duidelijk vermeden heeft de Neo-Destour rechtstreeks in moeilijkheden te brengen wijst allicht op een afwachtende houding en een zeker akkoord bij de oppositie om eerder Bourguiba's overlijden af te wachten dan hem bloedig ten val te brengen.

De kommunistische partij van Tunesië, die eveneens illegaal is, maar goed ingeplant in de industriële wijken van Tunis spreekt eveneens over eenheid van de oppositie, verzet tegen de antisyndikale repressie ... en geduld.

De godsdienstige reformbeweging neemt eveneens een gematigde houding aan.

Eerst de syndikalisten bevrijden.

Deze totale politieke windstilte is waarschijnlijk de beste strategie om te bekomen dat de U.G.T.T.-veroordeelden in vrijheid gesteld worden. Daarbij zal echter wel sterke druk uit de internationale publieke en politieke opinie nodig zijn. De Belgische minister van Buitenlandse Zaken heeft reeds stappen ondernomen in die richting.

De internationale vakbeweging, van I.V.V.V. over Wereldverbond van de Arbeid en Internationale Arbeidsorganisatie hebben een actie ondernomen.

Alle democraten moeten zich uiteraard hierbij aansluiten, want alleen de voortdurende aandacht en waakzaamheid kunnen het verergeren van de repressie voorkomen.

Marijke VAN HEMELDONCK

(6) JEUNE AFRIQUE van 11 oktober 1978.

FINANCIËLE BELANGEN EN DE APARTHEID - UNCLE SAM IN ZUID-AFRIKA

Westerse investeringen in Zuid-Afrika vormen al sinds lang een bron van ergenis bij alle oprechte tegenstanders van de apartheidspolitiek. Jimmy Carter en zijn volgelingen in de Amerikaanse zakenwereld krijgen meer en meer belangstelling voor het „zwarte kontinent”. Staan de „investeringen in apartheid” in Zuid-Afrika lonkende afzetmarkten en winstgevende industriële uitbatingen in de rest van Afrika in de weg? Kan de

Voor de eerste keer werd in het reisprogramma voor de „informatiereis”, die sedert 1963 geregeld wordt ingericht door de maatschappij Time Inc. - uitgeverij van het Amerikaanse weekblad Time - dit jaar Afrika opgenomen. Een dertigtal belangrijke figuren uit de hoogste Amerikaanse maatschappelijke kringen gingen zo, op het einde van maart, de heer James Carter voor op het zwarte continent. Maar de heer Carter was ook de eerste president van de Verenigde Staten in functie, die zich ten zuiden van de Sahara begaf. Deze dubbele nieuwigheid onderstreept duidelijk het groeiende belang, dat de overzijde van de Atlantische Oceaan aan Afrikaanse zaken hecht, zeker wanneer het gaat om landen, die door blanken gedomineerd worden of waar de politieke toestand niet dadelijk verontrustend kan worden voor de belangen van het Westen. Dit in tegenstelling tot wat zich in landen als Zaire voordoet. En dat ondanks de apartheid in Zuid-Afrika, ondanks de moeilijke onderhandelingen over de toekomst van Rhodesië en Namibië.

Tijdens hun studiereis werden de zakenmensen, die door Times Inc. naar zuidelijk Afrika waren gezonden, uitgenodigd om zich vooral te interesseren voor „belangwekkende politieke en sociale problemen en twistpunten”. Een niet onaardig aantal van de vertegenwoordigde maatschappijen hebben inderdaad kapitalen geïnvesteerd in Zuid-Afrika.

Moeten de Amerikanen op dit ogenblik hun investeringen intrekken of moeten zij daarentegen van de invloed, die ze daarvoor ter plaatse uitoefenen, gebruik maken om een verandering in de hand te werken? Al bijna tien jaar wordt over die vraag in anti-apartheidskringen gedebatteerd en blijkbaar winnen de aanhangers van de eerste oplossing nu terrein. Zo heeft de uitvoerende raad van de syndicale centrale A.F.L.-C.I.O. op het einde van februari de Amerikaanse maatschappijen uitgenodigd zich dadelijk te ontdoen van Zuidafrikaanse bijhuizen en tevens alle banden te verbreken met Zuidafrikaanse firma's. Dezelfde maand heeft de vergadering van de Staat Michigan eenparig een resolutie gestemd, waarin het Congres en de president gevraagd werd sancties te treffen tegenover Zuid-Afrika.

Republiek van Botha het Amerikaanse kapitaal missen? Ja, zeggen de meeste blanken. Nee, volgens de militante negerleiders. Wat zal de toekomst brengen. Tami Hultman en Reed Kramer, journalisten bij „Africa News Service” zetten dit probleem in onderstaand artikel uiteen. De vertaling komt uit Le Monde Diplomatique.

E.G.

Een andere aanwijzing is te vinden in het feit dat de N.A.A.C.P. (de Nationale Vereniging voor Kleurlingenontwikkeling) zich dit jaar voor het eerst heeft uitgesproken voor een totale afbouw van alle Amerikaanse belangen in Zuid-Afrika. Dat deden ook een aantal zwarte leiders, die zich tot nu nauwelijks hadden uitgesproken over dit probleem - zoals de historicus John Hope Franklin van de universiteit van Chicago.

Senator Dick Clark (democraat, verkozen in Iowa), die als voorzitter van de subcommissie voor Buitenlandse Zaken bij de Senaat, reeds de Amerikaanse maatschappijen had gevraagd praktijken van rassendiscriminatie in werkverband af te schaffen, heeft nu president Carter uitgenodigd de Amerikaanse politiek te wijzigen op een wijze, die „actief Amerikaanse investeringen in Zuid-Afrika zou ontmoedigen”. In kerken, universiteiten en vakbonden is een uitgebreide protestbeweging op gang gekomen, die reeds vruchten begint af te werpen.

Invloed van de toestand in Zuid-Afrika. Naast de campagnes gericht op de belanghebbenden, weegt ook het onrustige klimaat, dat in Zuid-Afrika heerst, op projecten met een langere looptijd, die Amerikaanse maatschappijen daar willen plannen. Voor de Amerikaanse investeerder is Zuid-Afrika niet langer „één van die zeldzame oorden waar winsten hoog en problemen weinig belangrijk zijn”, waar-

over Fortune in 1972 sprak. De jaarlijkse winsten haalden er trouwens een peil van 22 pct. in het voorbije decennium, dus meer dan het dubbele van het wereldgemiddelde over dezelfde periode. In 1975 en 1976 was het winstpeil uit activiteiten in Zuid-Afrika gezakt tot 10,5 pct., terwijl het wereldgemiddelde ongeveer hetzelfde bleef. En in plaats van 60 pct. van hun inkomsten ter plekke opnieuw te beleggen zoals voordien, gaven Amerikaanse maatschappijen er nu de voorkeur aan 65 pct. te repatriëren. In 1976 stegen de Amerikaanse investeringen in Zuid-Afrika nauwelijks met 5,5 pct., waar de drie vorige jaren een gemiddelde van 24 pct. werd gehaald.

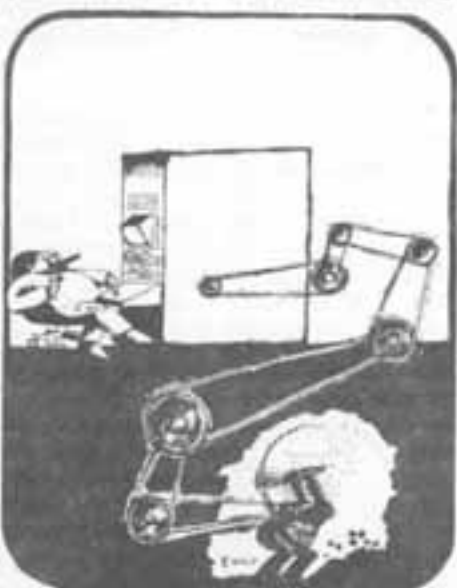
De Zuidafrikaanse regering is natuurlijk zeer gevoelig voor Amerikaanse initiatieven, omdat de gevolgen ervan in de zakenwereld moeten afgewogen worden tegen de overheersende rol, die de Verenigde Staten in de wereldconomie spelen. Wanneer de Britse bouwonderneming Neil Wates in 1970 besloot niet meer te investeren in Zuid-Afrika, was dat een moreel hooggeprezen actie, die echter in werkelijkheid weinig economische gevolgen had, zelfs al begroetten de Zuidafrikaanse zwarten die daad als een aanmoediging. Maar toen de firma Polaroid in november aankondigde dat ze haar verdeler van fototo grafische produkten in Johannesburg niet langer meer zou bevoorraden, betreurde de Financial Mail deze „dramatische beslissing“ van de firma in Boston, beoordeeld als „de ongeluksbode van het vertrouwen, dat overzee in dit land wordt gesteld“. En dat ondanks het feit dat Polaroid geen directe investeringen noch personeel in Zuid-Afrika heeft.

Publieke druk en het dalende winstpeil beïnvloeden trouwens ook de investeringen van de andere handelspartners van Zuid-Afrika: Groot-Brittannië, Frankrijk, Canada, West-Duitsland en Japan. In de voorbije maanden hebben West-Duitsland en Canada de regeringswaarborgen op uitvoerkredieten beperkt en heeft Frankrijk contracten voor wapenverkoop geschrapt.

Voor maatschappijen met belangen in Zuid-Afrika heeft de E.E.G. een „gedragscode“ vastgelegd, die duidelijk veel scherper is gesteld dan een gelijkaardige maatregel, die zes maand voordien in Amerika werd getroffen, op voorstel van de heer Leon Sullivan, zwart dominee en lid van de administratieve raad van de maatschappij General Motors. Het „Sullivan-manifest“, op dit ogenblik onderschreven door 54 firma's, verplicht de onderteke-

naars tot stopzetten van alle discriminerende praktijken, maar vermeldt geen syndicale rechten. Men beweert dikwijls, en niet zonder reden, dat zulke maatregelen bij voorbaat gedoemd zijn om propaganda-effecten te hebben zonder echte politieke draagkracht. Zo hebben de ondertekenaars van het „Sullivan-manifest“ nog niet veel uitgevoerd dat hun handtekening kan waar maken, terwijl de Canadese beperkingen veel minder draagkracht hebben dan gedacht werd.

Blijft echter wel het feit dat de onzekerheid is binnengeslopen in zakenkringen en dat terwijl Zuid-Afrika meer en meer van het buitenland afhankelijk wordt om zijn kapitaalsbehoeften te dekken. De schuldenlast is verdrievoudigd van 1974 tot 1976 en tijdens dezelfde periode is het aandeel van de buitenlandse schuld gestegen van 15 tot 32 pct. in het geheel van de buitenlandse investeringen (1). Vorig jaar heeft zich trouwens een zeer belang-

rijk feit voorgedaan: de economie heeft een verlies geleden van 1,2 miljard dollar in buitenlandse kapitalen (2). Men kan zich de catastrofale gevolgen voorstellen indien deze tendens zich zou doorzetten.

Een economie die opgebouwd werd met buitenlandse hulp.

Zonder die buitenlandse hulp, gespreid over de voorbije dertig jaar, zou Zuid-Afrika nooit de economische en militaire reus geworden zijn op het Afrikaanse continent. Vandaag produceert die gigant 30 pct. van de industriële produktie van Afrika, hoewel hij nauwelijks 5 tot 6 pct. van het Afrikaanse oppervlak en van de betrokken bevolking omvat. Terwijl de

economie jaarlijks met 4,9 pct. aangroeide (gecorrigeerd percentage om rekening te houden met de inflatie) - alleen Japan kende een gelijkaardige vlucht sedert de oorlog - stegen de buitenlandse investeringen met 10 pct. per jaar.

Tijdens die periode is de buitenlandse kapitaalstroom voldoende geweest om een tegengewicht te vormen voor een belangrijk handelsonevenwicht. Zo konden de wisselreserves met 370 miljoen dollar verhoogd worden. Indien men nog andere vergelijkingspunten wenst, zou men kunnen aanhalen dat de netto-kapitaalstroom toereikend is geweest, tijdens de periode 1967-1977, om ten minste 80 pct. van de petroleumaankopen en van de militaire uitrusting te dekken, hoewel die ook voortdurend stegen. (3)

De Amerikaanse investeringen.

De rechtstreekse investeringen van de Verenigde Staten stegen nog sneller, van 105 miljoen dollar in 1947 tot de huidige 1,7 miljard dollar. Meer dan 300 Amerikaanse maatschappijen, die 100.000 personen tewerkstellen, vertegenwoordigen 17 pct. van het buitenlandse kapitaal en een nog belangrijker deel van de geïmporteerde technologie. Hun activiteiten zijn sterk geconcentreerd in de doorslaggevende sectoren van de petroleumnijverheid, de autonijverheid, de rekenmachines, de elektronika, de rubbernijverheid en de zware uitrusting.

Bovendien kenden Amerikaanse banken voor 2,2 miljard dollar leningen toe aan Zuid-Afrika. De Verenigde Staten zijn zo de belangrijkste leverancier van dat land geworden en tussen beiden bestaan een uitgebreid gamma van officiële banden, zoals de 200 miljoen dollar waarborg, toegekend door de Uitvoer-Invvoer Bank, de 472 miljoen dollar overgemaakt door Amerika aan het Monetair Fonds om de hulp aan Zuid-Afrika te ondersteunen en bovendien een belangrijk programma van nucleaire samenwerking.

Blijvende afhankelijkheid?

Die geld- en kennisstroom heeft er toe bijgedragen dat de Zuidafrikaanse economie, die vroeger gebaseerd was op de uitvoer van produkten uit de mijnen en de landbouw, nu een uitgebreide industrie kan aanbieden. Maar zelfs nu die economie op een krachtige wijze boven de Afrikaanse buurlanden is uitgegroeid, blijft ze afhankelijk van de Westerse gelden en technologie, om haar groei krachten verder te kunnen ontwikkelen. De technologie biedt wellicht het beste beeld van die voortdurende afhankelijkheid van het

De belangrijkste Amerikaanse maatschappijen in Zuid-Afrika - 1977

	Kredieten (bezet)	Verkoop
Mobil	350	500
Ford	250	280
General Motors	220	250
Caltex (Texaco en Standard Oil Cal.)	200	500
Newmont Mining	100	88
International Harvester	100	55
I.B.M.	85	163
General Electric	60	79
Goodyear	58	44
Union Carbide	55 *	25
Firestone	30 *	n.g.
Doera	30	50
Chrysler	28	47
Phelps Dodge	25	-
Dresser	25	35
Kimberly Clark	20	22
Colgate Palmolive	18	48
Johnson and Johnson	15-20	35
Exxon	16	110
Caterpillar	15	120
Ingersoll Rand	15	30
International Telephone and Telegraph	10-20 *	n.g.
Kennecott	75 **	-
Totaal	1.726	2.481

*schatting **project in uitvoering n.g. cijfer niet beschikbaar

Het kredietbedrag, 1.726 miljoen dollar, van deze 23 maatschappijen omvat naar schatting 66 pct. van het investeringstotaal dat direct door de Verenigde Staten in Zuid-Afrika tegen marktwaarde wordt belegd. De boekhoudkundige waarde van de directe Amerikaanse investeringen bedroeg in 1976 1.665 miljoen dollar. Het verkooptotaal (2.481 miljoen dollar) stelt waarschijnlijk 60 tot 70 pct. voor van het geheel der verkopen, die Amerikaanse bijhuizen verwezenlijken.

Bron : het grootste deel van deze cijfers werd door de maatschappijen overgemaakt aan het Investor Responsibility Research Center te Washington. Schattingen en correcties gebeurden door de auteurs van het artikel, steunend op onderzoeken in Zuid-Afrika en de Verenigde Staten.

De minerale rijkdommen van Zuid-Afrika

	Procent van de wereldvoorraad	Procent van de wereldproductie (niet communis- tisch deel)
Mangaan	49	85
Goud	49	60
Vanadium	64	95
Chroom	83	85
Platina	83	89

buitenland ondanks de vlucht van de economie. Trouwens, die expansie wordt voor het grootste deel gevoed door het buitenland. Volgens een studie die vorig jaar door de universiteit van Natal werd uitgevoerd betreffende 282 maatschappijen, inheems of toebehorend aan buitenlanders, gebruikt het grootste deel daarvan vooral ingevoerde produktietechnieken. Een onderzoek dat de Britse econoom John Stuckling over de periode van 1957 tot 1972 uitvoerde, toont aan dat de vreemde technologie voor 60 pct. (een verbazingwekkend cijfer) heeft bijgedragen tot de economische bloei van het land. „Wij hangen volledig af van de Verenigde Staten”, verklaarde de heer Cotton, directeur van Burroughs voor Zuid-Afrika, in 1971, „en indien we geen toegang zouden krijgen tot de Westerse rekenmachinetechnologie, kan de economie verlamd worden”.

Die associatie tussen Pretoria en het geïndustrialiseerde Westen heeft ook als effect dat de zwarte regeringen van de buurlanden zich tot Pretoria richten om er de kapitalen en de invoerprodukten te zoeken, die ze nodig hebben. Tussen Zuid-Afrika en de andere Afrikaanse landen bereikt de handel een omvang van ongeveer 500 miljoen dollar. Een half miljoen burgers van Botswana, Lesotho, Swaziland, Malawi en Mozambique - staten die te arm zijn om hun bevolking te voeden - gaan werken in de Zuidafrikaanse mijnen, waar ze onderworpen zijn aan de racistische wetgeving. Al de zwakke staten uit Zuidelijk Afrika weten ook dat de Zuidafrikaanse troepen op elk ogenblik hun grondgebied kunnen overrompelen, zoals in Angola in 1975 gebeurde.

Gevolgen van de hulp.

De maatschappijen met belangen in Zuid-Afrika beweren graag dat hun rol uiteindelijk gunstig uitvalt. „Wij menen dat de beste handelwijze erin bestaat de mensen te helpen werk te vinden”, deelt de heer William Morris mee (voor Control Data) en hij gebruikt zo een argument, dat in zakenkringen erg verspreid is en volgens hetwelk de Amerikaanse investeringen voor werkloosheidsvermindering zorgen en hiernaast ook mogelijkheden zouden scheppen tot ontwikkeling. De Zuidafrikaanse zwarten zouden op die manier uit hun armoede kunnen bevrijd worden. Nochtans biedt de naoorlogse geschiedenis wel een ander, meer waarheidsgetrouw, beeld.

In Zuid-Afrika - zoals in heel wat andere landen - wordt het buitenlandse kapitaal

immers voor het overgrote deel geïnvesteerd in sectoren, die meer uitrusting dan handarbeid vergen. Het land heeft zo zijn economische vlucht gerealiseerd zonder een beroep te doen op een vaste voorraad aan Afrikaanse handenarbeid, die buiten het arbeidscircuit bleef bestaan en zelfs aangroeide. Men heeft berekend dat tussen 1970 en 1974, dus in de periode van snelle economische ontwikkeling met toestromen van buitenlandse kapitalen, het aantal werklozen met ten minste 475.000 is gestegen. (4) Het eerste regeeronderzoek over de werkloosheid bij de zwarten werd op het einde van januari gepubliceerd; daaruit blijkt dat op dit ogenblik 12,4 pct. van de actieve zwarte bevolking zonder werk zit. Maar studies die in universitaire kringen werden uitgevoerd, zoals de onlangs verwezenlijkte door de universiteit van Natal, komen tot een percentage van werklozen dat twee maal hoger ligt.

In die omstandigheden kan de regering haar plannen verwezenlijken om de „overtalige“ Afrikanen te verwijzen naar de bantoestans, aansluitend bij het enorme apartheidspan, dat erop gericht is die landelijke reserves tot onafhankelijkheid te leiden. Dat programma van hervestiging loopt zonder ophouden sedert tien jaar verder, zodat vandaag ongeveer de helft van de Afrikaanse bevolking - 70 pct. vertegenwoordigend van de totale bevolking - reeds verblijft in de gebieden, die aan de bantoestans werden toegewezen. Zones, die slechts 13 pct. van de totale oppervlakte van Zuid-Afrika omvatten. De bevolkingsdichtheid is nu reeds 3,5 maal hoger in die misdeelde gebieden dan in de streken, die aan de blanken werden voorbehouden. De Financial Mail kon zich dan ook ongerust maken: „Indien men werklozen naar de bantoestans blijft zenden, bestaat het gevaar dat die gebieden zich snel zullen ontwikkelen tot landelijke krottenzones“. Anderen beweren dat dit reeds lang het geval is. Want niets bewijst, integendeel zelfs, dat de investeringen en de economische groei de voortdurende ontwaarding van de levensomstandigheden der Zuidafrikaanse zwarten enigszins hebben afgeremd.

Invloed op de toestand van de zwarte bevolking.

De beschikbare medische statistieken bij voorbeeld onthullen het bestaan van een werkelijk rampzalige toestand op gezondheidsvlak. De tuberculose, waarvan het opduiken samenhangt met het levenspeil, ontwikkelt zich volgens epidemische vlaggen sedert twintig jaar. Ieder jaar worden

tienduizenden nieuwe gevallen gemeld. Geneesheren schatten dat de ziekte vijf tot tien keer meer verbreid is dan de officiële cijfers aangeven. Ziekten die te wijten zijn aan een gebrekkige voeding, zoals pellagra en kwashiorkor en die voor de industrialisering bijna onbekend waren in het land, beginnen ook meer en meer op te duiken. „Voor ons, dokters in de blanke stedelijke wijken, is dat een treffend en schokkend feit“, verklaart een geneesheer aan de „Star“ van Johannesburg, wel vragend zijn naam niet te vernoemen. „In de steden hebben wij er echt geen idee van wat zich afspeelt buiten de „blanke muren“. Onze sociaal-economische achtergrond en omgeving verbergen die realiteit voor ons“.

Een onderzoek over het levenspeil van de zwarten, door John Sackur in 1971 gepubliceerd in „The Times“ te Londen, toonde aan dat als gevolg van de armoedestijging het werkelijk inkomen per hoofd bij de zwarten van 1958 tot 1970 steeds daalde, en dat ondanks het feit dat het aantal zwarten, dat tewerkgesteld werd in de industrie zonder ophouden steeg. Tijdens de enorme groeiaren, van 1966 tot 1971, terwijl de buitenlandse investeringen ieder jaar met 12 pct. stegen, vergrootte de salariskloof tussen blanke en zwarte mijnwerkers voortdurend, in een verhouding van 17,5/1 naar 20,3/1. In de industrie (fabrieken) steeg de verhouding eveneens van 5,1/1 naar 5,7/1.

De betekenis van deze cijfers is echter discussiestof, omdat economische deskundigen allesbehalve dezelfde mening hebben over de voor- of nadelen van de economische groei voor de Afrikanen. Professor Merle Lipton, universiteit van Sussex, geeft toe dat de salariskloof tussen blanke en zwarten vergrootte tot in 1970, maar hij schat niettemin dat „de zwarten voordeel hebben gehaald uit de groei, deels in absolute termen, en, vanaf 1970, zelfs in relatieve zin“ (5). In dezelfde zin verklaart de heer Aubrey Dickman, econoom van de English-American Corporation, dat de verhouding tussen de salarissen, rekening gehouden met de inflatie en de belastingen, met 9 pct. verminderde van 1972 tot 1976 (6).

Zij die deze standpunten in verband met het positieve effect van de opbloei voor de zwarten niet delen, onderstrepen daarentegen dat deze duidelijke winstpunten op verschillende wijzen worden weggevoerd. Bij voorbeeld stegen de kosten voor levensonderhoud bij de zwarten in Soweto veel sneller in 1977 - met 16 pct. vol-

gens een studie van de Kamer van Koophandel te Johannesburg - dan de officiële index van verbruikersprijzen, die steeg met 11 pct. Bovendien is het waarschijnlijk dat de cijfers over het inkomen per hoofd ook moeten aangepast worden aan de weinig juiste beoordeling van de voeding bij de Afrikaanse bevolking.

Wie haalt voordeel uit de groei?

Op een veel duidelijker wijze vestigen deze kritische opmerkingen de aandacht op het feit dat de salariskloof, na te zijn verbreid tijdens de lange periode van snelle industrialisering, slechts is begonnen afzwakken, nadat de zwarte werkers een serie stakingen op touw zetten in 1973. Die stijgende trend is dan blijven aanhouden zelfs tijdens de recente jaren van recessie, die de buitenlandse investeringen zagen verminderen. Dat bewijst volgens hen alleszins dat de economische opbloei weinig te maken heeft met de verbetering van de levensvoorwaarden van de zwarten. De lichte salarisverbetering zou wellicht meer te wijten zijn aan militante eisen van de werkers zelf en aan de initiatieven van hen, die in het buitenland druk uitoefenden op de investeerders.

Het is bovendien niet zeker dat de maatregelen op lange termijn, die de Amerikaanse maatschappijen wensen te nemen om het statuut van hun zwarte werknemers te verbeteren, veel praktische resultaten zullen afwerpen. De 54 firma's, die het Sullivan-manifest ondertekenden, stellen slechts 30.000 zwarten tewerk, wat slechts een miniem deel is, wanneer men denkt aan de enorme armoede van de Afrikaanse bevolking in haar geheel. Pleitend in het voordeel van buitenlandse investeringen, stipt de „Financial Mail“ aan dat zelfs met een stijgingspeil van 4 pct. (het peil bereikte slechts 1,6 pct. in Zuid-Afrika tijdens het voorbije jaar) het meer dan een eeuw zou duren voor het Zuidafrikaanse levenspeil het huidige in Engeland zou evenaren. En dan zouden de Afrikanen zich waarschijnlijk nog bevinden het globale gemiddelde bevinden.

Over het algemeen beweert men dat een terugtrekken van de westerse maatschappijen vooral de zwarte bevolking van Zuid-Afrika zou treffen. Maar in werkelijkheid lijken het eerder de blanken te zijn, die de gevolgen van een belangrijke vermindering van buitenlands kapitaal, zouden voelen. Wanneer de westerse kapitalen en technologie zouden verdwijnen, wordt de regering verplicht het huissparen aan te moedigen, door middel van fiscale maatregelen en van een beperking

van consumptie-uitgaven om de noden van defensie, invoer en investeringen te kunnen aanvullen. De economie zou tevens moeten gerationaliseerd worden, wat de regering zou kunnen verplichten meer zwarte werkers een vorming te geven om hen meer gekwalificeerde betrekkingen te kunnen geven. Zonder twijfel zou de werkloosheid bij de zwarten nog lichtjes toenemen, maar toch zouden vooral de blanken het slachtoffer worden van een spectaculaire baisse in het levenspeil, omdat zij van de verschillende rassen-groepen, rijk genoeg zijn om hun verbruik aan de nieuwe omstandigheden aan te passen.

Zou hun onverzoenlijkheid daardoor versterkt worden of zouden zij gedwongen worden door de omstandigheden om hervormingen in de raciale politiek te beginnen? Zij die alle blanken van Zuid-Afrika (vooral dan de Afrikaners) in één fanatiek blok onderbrengen, klaar om tot de dood te strijden om het blanke overwicht (of hun idee daarover) te verdedigen, denken natuurlijk dat druk van buitenaf die mensen alleen in hun overtuiging zal sterken.

Anderen beweren dat de onverzettelijkheid van de blanken niet geprovokeerd werd door een overdreven druk, maar integendeel door een onvoldoende eensgezindheid tegenover dat onverzoenlijke standpunt.

Wat zal of zou kunnen gebeuren?

De Zuidafrikaanse regering en de militante tegenstanders van de zwarte oppositie gaan ten minste op één punt akkoord in deze zaak: de rol die het buitenlands kapitaal speelt in het voordeel van de blanken. Of ze gelijk hebben of niet, na een eeuw van protest is het overgrote deel van de zwarten ervan overtuigd dat een verandering niet zonder geweld zal kunnen gebeuren, vooral wanneer de regering op buitenlandse steun kan rekenen om aan interne druk te weerstaan. De meest verbreide overtuiging, waarvan de groepen van het „Zwarte Geweten (Bewustzijn)“ en de verboden bevrijdingsbewegingen de tolk zijn, duidt aan dat alleen een economische, politieke en culturele ommezwaai mogelijkheden kan scheppen tot een echte verandering, wat de aanloop kan zijn tot een lange en bloedige oorlog. „Indien deze methode een bloedbad kan ontketenen, zullen het leed en de ellende die daaruit voortvloeien een prijs zijn, die we beslist willen betalen“, deelde Albert Luthuli mee, toen hij als Nobelprijswinnaar voor de Vrede zijn boycotoproep tegenover Zuid-Afrika lanceerde.

Daar kan men tegenover plaatsen dat voor de regering en zij die haar ondersteunen het minste signaal, dat erop kan wijzen dat de Amerikaanse maatschappijen een rol zullen blijven spelen in de economie, een moreel beslissende aanmoediging vormt, een aansporing om dezelfde weg te blijven volgen.

„Wij zouden duidelijk moeten leren het lawaai en de razernij van de activisten te behandelen met de minachting die ze verdienen, net zoals de Amerikaanse zakenmensen het doen“, verklaarde een commentator van de Zuidafrikaanse radio-omroep, op het ogenblik dat de heer Henry Ford II, op doorreis in Zuid-Afrika in januari jl., verklaarde dat de Ford-maatschappij in Zuid-Afrika zou blijven. „Dank u, mijnheer Ford!“ verscheen dan ook als titel over de volle breedte van de voorpagina in de regeringskrant „The Citizen“...

Voetnoten

- (1) Een gedetailleerde studie van het „International Credit and South Africa“ door William Raidford, analist van de Congresbibliotheek, werd in januari 1978 gepubliceerd door de sub-commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat in een rapport met als titel „U.S. Corporate Interests in South Africa“. Men kan daar in bij voorbeeld lezen dat „de tendens tot verminderen van de liquiditeiten een bewijs schijnt te zijn van de mening der investeerders, dat Zuid-Afrika op lange termijn minder zeker is geworden in 1976 dan in 1974“.
- (2) De uitbreidheid van dat fenomeen wordt duidelijk verklaard door het verdwijnen van fondsen op korte termijn en door het belang van de betalingen aan de dienst der schulden. Geen enkel krediet in een euromunt werd in 1977 geregistreerd, maar Zuid-Afrika heeft dat wel geregeld door de gelden die men wou ontleen op te vangen in de uitgave van obligaties en leningen in de privé-sector - vooral leningen op korte termijn, die een duurdere formule vormen en de lener verplichten de kredietmarkt vaker te raadplegen.
- (3) Zuid-Afrika besteedt ongeveer twee derden van zijn defensiebudget overzee. De jaarlijkse petroleumrekening bedraagt op dit ogenblik ongeveer 1.500 miljoen dollar tegenover 1.000 miljoen dollar in 1975, 250 miljoen in het begin van de zeventiger jaren en 200 miljoen op het einde van de

zestiger jaren.

- (4) Bron: South African Labour Bulletin, oktober 1976, tabel B, pagina 23.
- (5) Merle Lipton „Britse investeringen in Zuid-Afrika: is een opbouwend engagement mogelijk?“ In „South Africa Labour Bulletin“, oktober 1976.
- (6) Optima - januari 1978.
- (7) Over de zwarte bewustwording, zie het artikel van René Lefort in „Le Monde diplomatique“, november 1977.

Bron: Departement mijnbouw van de Zuidafrikaanse regering, geciteerd door Newsweek op 10 april 1978.

RHODESIE

In het artikel „Rhodesië - gevraagd: een doofpot voor een olieboycotsbotage“ Vrede okt. nr. 176 worden de Oosteuropese landen en de derde wereld gevoegd bij die landen die de boycot hebben overtreden. Dit is gebaseerd op twee bronnen: een televisieuitzending en het boek Suikerbossie, De Belgische belangen in Zuidelijk Afrika. Voor de duidelijkheid en voor de journalistieke eerlijkheid: uit het rapport van de „Subcommissie voor de strijd tegen de discriminatoire maatregelen en de bescherming van de minderheden“ afhangende van de Economische en Sociale Commissie van de Verenigde Naties van 4 juli 1978 blijkt dat geen enkel socialistisch land zich schuldig gemaakt heeft aan de verkrachting van het V.N.-boycot tegen Rhodesië of Zuidelijk Afrika en in de derde wereld staan slechts de Westers-gezinde ontwikkelingslanden vermeld. In dit document staan de namen vermeld van 29 sportorganisaties en 1.409 firma's en banken uit volgende landen:

In volgende van vermelding: Oostenrijk, België, Canada, Frankrijk, West-Duitsland, Israël, Italië, Luxemburg, Nederland, Japan, Portugal, Zwitserland, Groot-Brittannië, V.S.A., Argentinië, Australië, Brazilië, Griekenland, Iran, Monaco, Noorwegen, Zuid-Afrika, Zweden, Spanje.

de Redactie.

NEW DELHI : KANSEN OP BEVRIJDING EN VREDE ?

Van 28 september tot 2 oktober 1978 had te New Delhi de Internationale Conferentie plaats voor de Bevrijding van Zuidelijk Afrika en tegen apartheid. Het initiatief ging uit van de Wereldraad voor de Vrede, de

Afro-Aziatische Solidariteitsorganisatie, terwijl de Indiase afdelingen als gastheren optraden. De Conferentie ging door in samenwerking met de speciale UNO-Commissie tegen apartheid.

BENADERINGEN EN ACCENTEN

Gezien het hoofdthema van de Conferentie werd door de aanwezigen van zowat tachtig verschillende landen uit alle werelddelen, vooral uitgezien naar de afgevaardigden van de Bevrijdingsbewegingen uit Zuid-Afrika, Zimbabwe en Namibië. Toch werd de thematiek van de Conferentie opengetrokken naar tal van andere probleemgebieden die een bedreiging vormen voor de vrede en waarvoor een solidaire houding van alle progressieve krachten in de wereld noodzakelijk is, zoals Chili, het Midden-Oosten, Iran, enz... Ook het feit dat deze Conferentie in India doorging was ongetwijfeld een belangrijke faktor in de benadering.

Ze kon rekenen op een brede aandacht in de media en op een ruime instemming bij de belangrijkste politieke stromingen in India. De Indiase President zelf opende de zitting en zowel de Janatha-partij als de beide Congrespartijen, als de Communistische stuurden hun afgevaardigden naar het spreekgestoelte. Door allen werd het verband gelegd tussen de behandelde thema's en de strijd van Mahatma Gandhi, „vader van India“ wiens verjaardag werd herdacht op de slotdag van de Conferentie.

Vooraf bij de talrijk opgekomen afgevaardigden uit de 22 staten van India werd met spitse aandacht en grote sympathie uitgekeken naar de Viëtnamees delegatie, die China ervan beschuldigde de oorlog tussen Cambodja en Viëtnam te willen gebruiken als middel om het herstel van Viëtnam als onafhankelijke socialistische staat te willen verhinderen.

Niet minder belangrijk tenslotte waren de

vele contacten in de marge van de vergadering met afgevaardigden uit jonge Afrikaanse landen, met hun diversiteit aan problemen, met ballingen uit Iran die verwachten dat eindelijk hun jarenlange opoffering vruchten zal afwerpen ; met de mensen uit de Arabische wereld wiens tragische verdeeldheid zelfs hier niet kan verborgen blijven ; met de Latijns-Amerikanen die bitter zijn om Nicaragua ; met Amerikanen die de stem van die andere U.S.A. laten horen, het Amerika dat vocht tegen rassendiscriminatie, tegen de Viëtnamees oorlog en tegen de bewapeningswedloop ; de afgevaardigden uit de U.S.S.R. die officieel steun komen betuigen aan de bevrijdingsbewegingen en daarvoor dankbaar worden begroet ; de afgevaardigden uit West-Europa die vooral met het gevaar van de bewapeningswedloop begaan zijn en die botsingen willen

vermijden en met zin voor diplomatie de slogantaal nuanceren.

RESULTATEN.

Dit leverde een stroom van toespraken op in de algemene vergadering, niet steeds even oorspronkelijk en met de nodige herhalingen. Daarnaast werd er zeer intensief gewerkt in commissievergaderingen.

In drie commissies werd informatie uitgewisseld, gediscussieerd en getracht een concreet actieplan uit te werken vertrekkend van de situatie in Zuidelijk Afrika respectievelijk de bewapeningswedloop, de multinationale ondernemingen en de mensenrechten onder de loupe nemend. Dit leverde bijzondere interessante rapporten op die tal van concrete actiepunten omvatten. Zonder op deze rapporten in te gaan meen ik toch speciaal te moeten vermelden dat heftig werd uitgevallen tegen het ronselen van huurlingen waarbij de rol van België als ronselplaats uitdrukkelijk werd aan de kaak gesteld.

De mogelijke rol die Zuid-Afrika als kernmogendheid zou kunnen spelen werd als een gevaar voor de militarisering van de Indische Oceaan gezien.

Ook aan de OTRAG-raketbasis in Zaïre werd in deze commissie veel aandacht gewijd.

De eigenlijke resoluties werden voorbereid in een uitgebreide stuurgroep waarin alle landen vertegenwoordigd waren. Er werd geopteerd voor een stevige resolutie over Zuidelijk Afrika in het algemeen en nadien gespecificeerd voor Zuid-Afrika, Namibië en Zimbabwe.

Hierin werd o.m. een wereldwijde campagne gevraagd ten voordele van alle poli- (vervolg zie blz. 29)

XIDE WERELDFESTIVAL VAN DE JEUGD EN DE STUDENTEN

VOOR ANTI-IMPERIALISTISCHE SOLIDARITEIT, VREDE EN VRIENDSCHAP

In plaats van een lang en zakelijk verslag over de gebeurtenissen van het Xide Wereldfestival, hebben we beroep gedaan op enkele delegatieleden om hun persoonlijke indrukken en ervaringen weer te geven.

LUTGART SIMKENS.

Wij hadden het geluk om een week voor het festival reeds in Cuba aan te komen. Zo hadden we de gelegenheid om die laatste week samen met de Cubanen uit te kijken naar het festival.

Dat het voor Cuba een heel belangrijke gebeurtenis betekende om dit festival te organiseren moeten we zeker aan niemand vertellen.

Maar toen we hoorden vertellen hoe het Cubaanse volk bij de voorbereidingen werd betrokken, en hoe entoesiast de Cubanen eraan meewerkten, stonden we gewoon vol bewondering.

Enkele voorbeelden :

- Gedurende een jaar hebben vele Cubanen per maand hun loon van een dag bijgedragen.
- Kinderen zijn mee op de velden gaan werken.
- Duizenden Cubanen hebben tijdens hun verlof zich ingezet in de scholen waar de delegaties verbleven. Zelfs professoren van de universiteiten voelden zich niet te goed om b.v. mee in te staan voor het onderhoud van de gebouwen. Anderen hadden naast hun werk nog een taak aanvaard in het kader van het festival.
- De mensen hadden hun huizen en straten versierd, op grote gebouwen was fantastische verlichting aangebracht, overal in de stad en ook erbuiten waren teksten te lezen, zoals : „JOVEN DEL MUNDO, CUBA ES TU CASA“ (jongeren van heel de wereld, Cuba is uw thuis !).

Alle Cubanen die we hebben ontmoet, hebben zich overtuigd ingezet om dit te verwezenlijken. En ergens zijn ze er wel in geslaagd...

Vrijdag 28 juli was er slechts één activiteit in HAVANA, en iedereen, maar dan ook iedereen was erbij : *De opening van het festival.*

Raoul Castro verwelkomde de 25.000 jongeren : „Voornamelijk eregasten, Partij- en Regeringsfunctionarissen die ons met hun aanwezigheid vereren, jonge vrienden van over heel de wereld, namens het Centraal Comité van de Communistische Partij van Cuba, De vereniging van de Jong-Communisten, onze studenten, Pioniers en alle sociale en massa-organisaties, in 't kort, in naam van heel het Cubaanse Volk, heb ik de eer, lieve gasten, om U heel hartelijk te verwelkomen !“. Elke dag van het festival stond in het teken van een bepaald thema.

Bijvoorbeeld :

- Solidariteit met de strijd van de volkeren, de jeugd en de studenten van Zuid-Afrika, Namibië en Zimbabwe, voor nationale onafhankelijkheid, tegen het imperialisme.
- Solidariteit met de jeugd en de studenten voor wereldvrede, ontspanning, veiligheid, internationale samenwerking, en voor een einde aan de wapeningswedloop en algemene volledige ontwapening.

Rond deze thema's werden dan ook de verschillende activiteiten uitgebouwd, vooral de politieke activiteiten, zoals meetings, discussiegroepen, solidariteits-

We danken hen omdat ze ingegaan zijn op ons verzoek. We laten hen hieronder achtereenvolgens aan het woord.

H.D.R.

meetings met bepaalde landen, en tribunaal waarop getuigenissen werden afgelegd.

Elke dag kon je ook deelnemen aan activiteiten in het Pionierskamp, en werden er ook dagelijks culturele en sportactiviteiten georganiseerd. Om even een getal erop te zetten : gemiddeld waren er per dag 77 activiteiten voorzien. Keuze genoeg dus !

Het was aan ons om het programma zo interessant mogelijk te maken. Groot nadeel was wel dat het Spaans over het algemeen als voertaal gebruikt werd. Toch is het nooit te vergeefs moeits geweest om aan de een of andere activiteit deel te nemen, want waar je ook ging, overal ontmoette je mensen die in hun eigen land aan 't strijden zijn, en waarmee je discussies of gewone gesprekken aanknoopte. Buiten het programma van het festival werden door de verschillende delegaties ontmoetingen georganiseerd, waarop zij specifieke informatie verschaften over de problematiek in hun eigen land, over hun cultuur, kunst... Ook zijn er meetings en discussiegroepen georganiseerd rond onderwerpen die niet direkt in het programma waren opgenomen, zoals rond vrouwenbewegingen. Er is enorm veel gebeurd, en er viel enorm veel te beleven, te leren.

Het ganse festival, dat wel geslaagd mag genoemd worden, werd besloten met een indrukwekkende toespraak van Fidel Castro op het Plein van de Revolutie. Daarna werden we door hem uitgenodigd op een receptie (17). Iedereen die aan het

festival had deelgenomen was uitgenodigd, het werd dus een receptie met om en bij de ... 40.000 mensen ...

STEFAN VAN DEN BREM.

Het kulturele luik van het Eufde Wereldjeugdfestival in Cuba omvatte o.m. een festival van de Latijnsamerikaanse film (waarin de Cubaanse bijdrage uiteraard de belangrijkste was), tentoonstellingen, een theaterfestival waar de beste Cubaanse toneelgroepen aan deelnamen (zo zagen we in het Leninpark een schitterend *Teatro del Escambray* - een groep die je nog het best kunt vergelijken met het *Teatro Campesino* van de Mexicaanse gastarbeiders in de V.S.) en een hele waaier aan activiteiten die meestal doorgingen in het Hoger Kunstinstituut te Cubanacán (aan de rand van Havana).

Wie de moeite nam op deze laatste plaats 'ns rond te neuzen, viel van de ene verrassing in de andere : achter elke bocht in dit fantasierijke gebouw deed je nieuwe ontdekkingen (van fascinerend kindertoneel, uitgevoerd door het gezelschap *Teatro*, tot een demonstratie klassieke gitaar, van het geëngageerde lied tot vitale Cubaanse kamermuziek of een dansgroep uit pakweg Guinée-Bissau, van ateliers voor beeldende kunstenaars die vrij ter beschikking stonden tot boekenstades of exposities, en voor de meer theoretisch gerichte geesten een dagelijks symposium met simultaan-vertaling).

En zowel een week ervoor als tijdens het Festival kon je iedere avond terecht in het Almendares-park om er de *Nueva Trova* oftewel het nieuwe Cubaanse (politieke) lied te aanhoren, te midden van een overweldigende publieke belangstelling. Het aanbod was groot, wellicht té groot : de verleiding om je te beperken tot een receptie, genietende rol was navenant. De discussies vielen vaak nogal academisch uit, wat had kunnen vermeden worden met een systeem van sub-groepen waaruit dan een rapporteur zou afgevaardigd zijn naar de algemene vergadering : een actievere inbreng van alle deelnemers zou daar ongetwijfeld het gevolg van zijn geweest.

Het was *Armando Hart*, Cuba's minister van cultuur, die in het Hoger Kunstinstituut de slottoespraak hield, nadat de „nationale dichter“ *Nicolás Guillén* op zijn onnavolgbare wijze uit eigen werk had voorgelezen. Hart hield een vurig pleidooi voor een geëngageerde kunstbeoefening, maar wees erop dat de revolutionaire staat de kunstenaar niet tot (een pseudo-) engagement mag verplichten ; hij had het over de crisis in de burgerlijke kunstpraktijk, maar meende ook dat uit de verst ge-

vorderde kunsttechnieken in het kapitalistische deel van de wereld heel wat te leren viel. Kortom, een toespraak van een intellectueel met een soepele en ruime, dialectische visie op het artistieke fenomeen.

België was één van de 130 landen die aan het festival deelnamen.

De delegatie bestond uit 90 deelnemers van verschillende organisaties :

- 10 van KJB
- 15 van JCB
- 9 van JOC
- 8 van JS
- 7 van de Vrienden van Cuba
- 1 van Amis de Cuba
- 1 van Humjós
- 5 van Elcker-ik
- 2 van KAJ
- 33 die niet tot één van de grote organisaties behoren, maar wel tot ABVV kadetten, wereldscholen, wereldwinkel, ...

TANIA SOLOMANIUCK

Het wereld-jeugd-festival, een mooi, groots feest, is nu een herinnering geworden ; zoals ... het is een beetje hard om te beseffen ... mijn jeugd zelf.

Zeggen dat ik er maanden naar uitgekeken heb als naar een symbool voor een heel belangrijk keerpunt van mijn leven : het einde van een „wispelturige jeugd“ en het begin van een „serius“, volwassen en dus geëngageerd leven. Het festival is een aanleiding geweest om tot inzicht te komen van wat „jeugd“ voor mij geweest is : een periode van opname van informatie en indrukken ; uitkijken naar een beleven van zoveel mogelijk verschillende aspecten van het leven ; van alles proeven als het wars, sport, muziek, wetenschap, politiek, echtelijk leven... Maar je kan niet „alles“ blijven doen en vooral : véél doen, betekent dat je niets „acht goed“ kan doen. Ik heb behoefte om me als volwassen mens op iets toe te leggen zodat ik eindelijk eens creatief kan zijn en tevreden over „mijn werk“. Ik ben nog wat onzeker over mijn definitieve roeping maar het festival was een schitterend afscheid van „mijn jeugd“.

Het was een klimax van verscheidenheid in ervaringen en mogelijkheden tot engagement. Je werd er ondergedompeld in een zee van karakters en toestanden. Je raakte er de wereld in al zijn kleuren aan. Je voelde des te schrijnender wat je allemaal zou missen als je in je leven geen plaats meer kon overhouden voor zeg maar toneel of politiek debat of gewoon een partij balspel op het hete strand van

de Caraïben !

Voor de „gewone enkeling“ die ik was (noch joernalist, noch kunstenaar, noch politiker of enig ander edel beroep) waren deze drie weken in „fysisch“ contact met de gehele wereld een buitengewone niet materiële „luxe“, het feest van mijn leven ! Hoe kan ik je doen begrijpen hoe dierbaar mij deze herinneringen zijn : op een bus wachten met éne van Madagaskar, dan weer aan tafel zitten temidden van een groep Japanners, dansen met een Togolees, boos worden op een lompe Guyanees, omhelsd worden door een Engelsman, met de Russen het Russisch paternalisme op de korrel nemen, met een Australische de politieke situatie van onze landen vergelijken, met twee Zweden een hele avond op zoek zijn naar een onvindbaar straattoneel en verliefd worden op... het fiere Cubaanse volk dat ons gastvrijheid en vertrouwen schonk. „Joven del mundo, Cuba es tu casa“ (Jongeren van heel de wereld, Cuba is uw thuis !) ... en het was ook zo.

Je hoefde over geen journalistieke ijver of kunstjes te beschikken om in een Cubaans huis binnen te geraken. Ze stonden allemaal voor ons open en we werden erin ontvangen niet als buitenlandse toeristen maar als broeders. Ze hebben ons verzorgd, vertroeteld, niet met de koele efficiëntie van de propagandist maar met de warme ontroering van degene die geniet en gelooft in wat hij doet.

Met ons westers individualisme zijn we meestal onwennig en niet zo gelukkig met massa-aangelegenheden (de massa is dom - ik ben niet dom dus moet ik van de massa niet hebben behalve misschien om naar mij te luisteren).

We kleden dan in met een intellectueel misprijzen. Wat is nog de „waarde“ van een emotie die je met 25.000 gasten en miljoenen Cubanen hebt „moeten“ delen ? Het was voor mij een les in bescheidenheid : ik voelde me verre van „de interessante persoonlijkheid“ van mijn vriendenkring, ik ontdekte ineens duizende nieuwe interessante persoonlijkheden. Maar ik voelde me niet teneergedrukt. Ik nam alles in me op wat ik zag en hoorde en voelde me niet zo groot als alles wat ik mooi en groot had gevonden. En er is geen tweede „delegado“ die precies hetzelfde heeft beleefd als ik ! Er zijn net „zoveel festivals“ geweest als deelnemers en organisatoren. Zo zitten „individualisme en collectivisme“ dialectisch in elkaar verweven.

Stel je voor dat men zelfs in Time (14 aug.) kon lezen over het festival.

Een ernstige krant moet immers verslag uitbrengen over belangrijke wereldfeiten ?

MEDISCHE HULP	aantal inwoners per hospitaalbed	aantal inwoners per geneesheer
Cuba	1.153	233
Bolivia	2.149	522
Brazil	2.028	266
Dominican Republic	1.866	351
El Salvador	4.063	552
Guatemala	4.338	457
Haiti	13.213	1.344
Honduras	3.352	622
Jamaica	3.509	257
Nicaragua	1.713	450
Paraguay	1.875	677

Dat dacht je maar! Het artikel heet „Fidels festival“. Het festival was een „samentroepen van tienduizenden „linksen“, „Eén van de zeldzame attracties die het socialisme nog te bieden heeft aan zijn jeugd“.

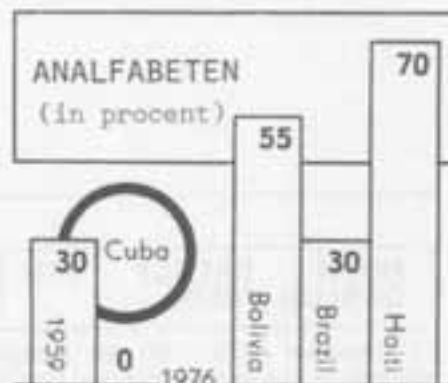
„Het socialistisch ekwivalent van een scouts-jamboree“.

„Een 60-miljoen-dollar propaganda orgie“.

„2 jaar lang zorgvuldig voorbereid door Castro om zijn politiek op te pepen“. Wat een handigheid toch in die westerse sjargrijnigheid! Het hele geval personaliseren zodat de indruk gewekt wordt dat je maar Fidel zou moeten verwijderen opdat in Cuba weer alles in orde zou komen! Een doeltreffende stijl opdat de lezer toevallig niet zou te weten komen hoe het gehele Cubaanse volk dat festival heeft voorbereid en ook de duizenden jongen progressieve katholieken en andere niet-kommunistische jeugdbewegingen van de wereld. Ja, het festival heeft veel geld gekost maar het was ons geld. We vonden dat we eens op de vijf jaar een heel mooi, groot feest konden geven. We hebben er een paar daglonen aan besteed en vele

omhalingen en benefietactiviteiten. Dat geld komt niet uit een of andere dikke propagandistische kassa maar is de som van zeer vele kleine inspanningen waardoor iedereen het aanvoelde als „zijn“ feest. Misschien zou de depressieve Amerikaanse doorsneeburger er niet slechter op worden als hij een tijd lang zijn onkosten aan slagroom, sigaretten en zuip kollektief kon opsparen voor iets wat hem de moeite waard zou lijken. Ja, het was een jamboree van 20-30-jarigen die zichzelf wilden situeren tegenover deze wereld. Wij hebben met elkaar veel plezier gemaakt (orgie) maar ook kennis genomen van elkaars problemen (propaganda), rechtstreeks uit elkaar mond. Hoe sterk wij ons ook herkennen in Fidels toespraken, de sterkste propaganda, hoogstaande joernalisten, zit in de getuigenissen van deze anoniemen wiens namen niet (nog niet) genoeg klinken om in Time afgedrukt te worden: deze Zuidafrikaanse vrouwen, moeders en tegelijk klandestiene strijders en bannelingen; die jongens uit Sao Tomé die ons entoesiast vroegen naar de strijd van de jeugd in België! Deze Sudaanese vrouw die sprak over de feudale on-

derdrukking van de vrouw binnen dit Sudaanese regime waarover zo weinig ophef gemaakt wordt in onze hypokriete pers, zolang Sudan maar tegen Ethiopië intrigeert. Een toonbeeld van objectiviteit die Time, die 5 bladzijden aan de Sharansky-affaire besteedt en niet kan verdragen dat P. Agee (ex-CIA-agent) in de „eigen mesthoop“ (sic) zou roeren!

(vervolg van blz. 26)

tieke gevangenen, steun gevraagd voor het Patriottisch Front, Swapo en de A.N.C. en opgeroepen tot reële economische sancties tegen Zuid-Afrika.

De eigenlijke resoluties werden beperkt in aantal gehouden. Alleen met betrekking tot het Midden-Oosten werden echte resoluties gestemd o.m. met een veroordeling van de akkoorden van Camp-David. De overige actuele problemen werden be-

handeld in de vorm van boodschappen zoals de boodschap van solidariteit met het volk van Nicaragua, van Oost-Timor, van Chili, van Iran, van Libanon, enz... Sommigen daarvan leidden tot lange discussies, o.m. de zaak van Eritrea en de solidariteitsbetuiging met het Polisario. Maar opvallend was de luisterbereidheid en het klimaat van samenwerking en wederzijds respect.

Het is moeilijk het directe nut van de Conferentie van Delhi te meten. Sommigen zijn van de conferentietafel teruggekeerd naar hun gevechtspost, anderen naar hun ballingsoord, anderen naar hun dagelijkse zorgen en werk, misschien met meer geloof in de kansen op echte samenwerking, op echte rechtvaardigheid, zelfbeschikking en vrede.

N.M.

NOOIT BRENGT EEN OORLOG VREDE

11 november 1978 : 60 jaar geleden eindigde de 1ste wereldoorlog, een land in puin en rouw achterlatend. Het zou de „laatste grote oorlog“ zijn. Maar nog geen 25 jaar later brak de 2de wereldoorlog uit. En ondertussen zijn er nog steeds gewapende conflicten in de wereld...

Elf Novembergroep.

Te Kemmel, in de frontstreek, ontstond vorig jaar een groep die naar aanleiding van die 60ste verjaardag, aandacht wou besteden aan het leven van alle mensen, betrokken bij die oorlog. Ze willen proberen gans het land te betrekken bij een bezinning rond oorlog en vrede. Daarom werd een groot herdenkingsprogramma in elkaar gestoken.

Volkspel.

Het hoogtepunt wordt de opvoering van het volkspel „Nooit brengt een oorlog vrede“. Het stuk staunt op getuigenissen en dagboeken uit die tijd. Een totaalspektakel met boeiend toneel, zang, dans, muziek. Lieder werden geschreven door Wannes Van de Velde of zijn afkomstig uit de Westhoek. Een werkhalle te Kemmel, wordt schouwburg met 800 plaatsen.

En verder.

Te Kemmel gaan van 11 tot 19 november tentoonstellingen door met werk van Albert Hahn, Frans Masereel, Gal. Ook foto's van tijdgenoten, o.a. Anthony en Eli Declercq zijn te bekijken, naast een reeks prentkaarten.

Een volksboek („Van den Grooten Oorlog“, 300 fr., 400 blz., geïllustreerd) met getuigenissen van bejaarden uit de streek, wordt te koop aangeboden vanaf 11 no-

vember.

Er worden fonoplaten met liederen uit 14-18 en met de liederen van het volkspel uitgegeven. Er worden lezingen gehouden, er is mogelijkheid een fotoarchief te bezoeken.

Praktisch...

Volkspel :

Opvoering op 11/11, 13/11, 14/11, 15/11 telkens om 20.00 uur.

Zondag 12/11 : om 15 u. en om 20 u.
Kaarten 150 fr., bij bestelling vóór 4 november : 100 fr.

Alle bestellingen en bijkomende informatie :

Elf Novembergroep

Streekhuis Malegijs

8948 Kemmel

Tel. : 057/ 44.47.10

Rek. : 738-3061151-47

van elfnovembergroep te Kemmel.

OPROEP AAN DE LEZERS VAN VREDE

We zijn het er in de vzw VREDE steeds over eens geweest dat de arbeidersbeweging en het onderwijs een uiterst belangrijke plaats innemen in de strijd voor de vrede en de internationale solidariteit. Dit is ook de reden waarom we met de belangstellenden willen onderzoeken hoe we onze werking in deze sectoren aanzienlijk kunnen verbeteren. Rekening houdende met de meestal zwaar overladen agenda van iedereen dachten we dat het in ieder geval nuttig zou zijn elkaar minstens één maal per jaar te ontmoeten. De meest geïnteresseerden zouden dan een werkgroep kunnen vormen die de problemen grondiger zou onderzoeken en met de belangstellenden contact onderhouden.

1. Voor wat de arbeidersmilitanten betreft geloven we dat, daar waar de vakbonden meestal een positieve rol vervullen, het haar niet mogelijk is ten gevolge van haar dagelijks inzet in de sociale strijd alle problemen van dichtbij te blijven volgen. Studies inzake de omschakeling van de wapenindustrie (een probleem dat stilaan meer aan de dagorde komt) zouden zeker hoogst nuttig zijn. Tevens zou het wel nuttig zijn samen te onderzoeken hoe de solidariteit met b.v. de Tunesische syndikale militanten of met de vakbond van Zuid Afrika (Satcu) ook aan de basis zou kunnen ontwikkeld worden.

2. Voor wat het onderwijs betreft zou het zeker nuttig zijn dat de leden van het onderwijzend personeel zich samen bezinnen over de beste aanpak van de

vredesproblemen in de opvoeding. Ook vanzelfsprekend de uitwisseling van ervaringen.

Vrede vzw die enkele jaren terug een zeer geslaagde conferentie organiseerde met als onderwerp „Opvoeden tot vrede” en rond hetzelfde thema regelmatig in Vrede artikels opneemt acht het wenselijk het werk in deze sektor te verbeteren. Wij werden eveneens door de UNESCO op de hoogte gebracht dat deze een Internationale Conferentie voorziet over „Onderwijs en Vrede”.

Deze internationale organisatie acht het wenselijk die te laten voorafgaan door nationale conferenties. De werkgroep onderwijs van Vrede vzw zou dus kunnen onderzoeken hoe dit initiatief kan worden aangepakt o.m. in samenwerking met het Overlegcentrum voor de Vrede e.a. organisaties.

We verzoeken ons dus beroep te doen op alle belangstellenden om zich kenbaar te maken en ons tevens mede te delen of zij gebeurlijk aan een nationale bijeenkomst in de lente van volgend jaar wensen deel te nemen of eventueel hun medewerking aan de betrokken werkgroep willen verlenen.

NATIONALE AKTIVITEITEN

STUDIEDAG.

De O.V.N., België en Afrika.

1. De geschiedenis van Afrika : Dr. Rudi Doom.
2. Economische problemen van Afrika en de akkoorden van Lomé : Dr. Kathleen Steel.
3. Zaïre : Lic. Ronald Vanderboegarde.
4. De O.V.N., België en Afrika : Prof. Jef Van Bilsen.

Moderators : André De Smet en Hilarie De Roeck.

Zaterdag 4 november van 9.30 u. tot 17.30 u. in de Stadszalen-Torenstraat 1, Lokeren.

Inschrijving door storting van 120 fr. (lezers van VREDE 100 fr.) op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - 9000 Gent).

Gent.

Informatieavond over Iran : dinsdag 7 november 20.00 u.

Auditorium - Blandijnberg 2, - Gent - Inrichter : Vrede - Gent.

Oostende.

Solidariteitsavond met Chili : dinsdag 9 november - 20.00 u.

Cinema Capitol - Langestraat -

Film : „Er was een zekere Hitler” - Inrichter Chilikomites.

Beringen - Neerpelt - Antwerpen.

Opvoering van „Sisme Bansi is dood” door B.K.T. onderscheidelijk op 7/11 om 14 u. in St. Jozefscollege, op 13/11 om 13.30 u. in C.C. Dommelhof en op 17/10 om 20 u. in School Simto.

Aalst.

Een aantal democratische organisaties hebben het plan opgevat aan de 60 jarige herdenking van het einde van de eerste wereldoorlog een bijzonder karakter te geven.

11 november 1978 willen ze plaats in het teken van de strijd tegen de bewapeningswedloop : voor ontwapening ; tegen neo-kolonialisme ; voor solidariteit over de grenzen heen ; tegen de neutronbom ; tegen racisme en fascisme en voor veiligheid, vrede en rechtvaardigheid.

Reeds een 20 tal organisaties sloten zich aan bij het initiatief en roepen de bevolking op deel te nemen aan een Fakkelopocht op vrijdag 10 november om 19.30 u. Bijeenkomst : Houtmarkt - Aalst.

Antwerpen.

Over anti-apartheid en neo-fascisme. Op de woensdagen 15/10 - 29/10 en 18/12 om 20.00 u. in de Veranda - Oude Beurs, 30 Antwerpen.

Inleidingen over : Historische Achtergronden - Fascisme en Burgelijke democratie en de fascisering in Vlaanderen. Ingericht Daens-Aktiefonds - Vrede-Imavo en Vlaanderen tegen apartheid. Infoavond op woensdag 22 nov. 20.00 u. in „De Veranda” - Oude Beurs, 30 over het Internationaal beleid van de Kerk - Spreker Luk Fleurquin. Ingericht door : Daens-Aktiefonds - Vrede vzw - K.V.S.

België, ergens in Zaïre...

Informatiecyclus van vijf avonden.

Dinsdag 14 nov. : Zaïre in Afrika, door Prof. J. van Bilsen.

Donderdag 23 nov. : België in Zaïre, economische belangen, door Ernst Gilcher, medewerker van „Vrede”.

Dinsdag 28 nov. : België in Zaïre, ontwikkelingshulp, door Marc Vandommele (N.C.O.S.)

Donderdag 7 dec. : De Kerk in Zaïre, door Mark Fillet, Wereldwijd.

Dinsdag 12 dec. : Zaïre na Kolwez, door Walter Zinzen, BRT-journalist

Paul Janssens, Zaïre-komitée

Telkens om 20 u., in Eicker-ick, Consciencestraat 46, Antwerpen.

Deelname in onkosten : 250 fr. voor 5 avonden, 60 fr. per avond.

Kursusleiding en inlichtingen : André Bogaert.

INTERNATIONALE AKTIVITEITEN

Zaïre.

Op initiatief van VREDE vzw en de Franse Vredesbeweging ging op 30 september j.l. te Rijsel een ontmoeting door waaraan vertegenwoordigers van Franse en Belgische organisaties deelnamen.

De deelnemers, na een onderzoek van de situatie in Afrika en meer speciaal in Zaïre beslisten in het voorjaar van 1979 te Brussel een Internationaal Seminarie in te richten waarop de vertegenwoordigers van de openbare opinie, betrokken bij de interventie in Zaïre, zullen uitgenodigd worden (Verenigde Staten, Frankrijk, Groot Brittannië, Duitse Bonds Republiek en België).

De deelnemers deden eveneens een oproep tot alle organisaties van hun onderscheiden landen voor een gemeenschappelijke aanpak van dit initiatief.

Door het Stadsbestuur van Rijsel werd aan de aanwezigen een receptie aangeboden.

J. Verhelst, M. Tanret, W. Weydts en A. De Smet vertegenwoordigden de vzw Vrede op deze bijeenkomst.

Apartheid.

Van 28/9 tot 2/10 ging de New Delhi een Internationale Conferentie door voor de Bevrijding van Zuidelijk Afrika en tegen Apartheid.

Volkvertegenwoordiger Nelly Maes nam aan de werkzaamheden van deze Conferentie deel.

Intellectuelen voor Vrede.

In het raam van de dertigste verjaardag van de Conferentie van Intellectuelen te Wrocław in 1948, waarbij de grondslagen werden gelegd voor de oprichting van de Wereldraad voor de Vrede, ging in dezelfde stad van 6 tot 8 oktober een internationale samenkomst door waaraan voor ons land Chantal De Smet en Roger Somville deelnamen.

Bureau Wereldraad voor vrede.

Op 9 en 10 okt. vergaderde het Bureau van de Wereldraad te Wrocław en behandelde de actuele problemen in de internationale politiek. André De Smet nam aan deze werkzaamheden deel.

EN... DAT NOEMT MEN INFORMATIE

We hebben reeds herhaalde malen gewezen op de eerder gebrekkige informatie rond de internationale problematiek die de openbare opinie vanwege onze persmedia toebedeeld krijgt. Onderstaande artikels uit „Le Monde” en „De Standaard” van 4 oktober leken ons uiterst interessant om tegenover elkaar te plaatsen. Zoals men kan lezen betreft het een verslag over een recent UNCTAD-rapport betreffende de tabakhandel in de

wereld. De lezer zal opmerken dat daar waar de Franse krant in hoofdzaak de nadruk legt op de rol van de zeven grote concerns „De Standaard” hoofdzakelijk de aandacht vestigt op de rol van de „Maffia” waaraan eerstgenoemde krant slechts enkele lijnen voor over heeft.

Over het waarom van een dergelijke informatie en interpretatie kan de lezer zelf oordelen.

„LE MONDE” 4 okt. '78

De Unctad publiceert een exclusief rapport over de commercialisatie van de tabak.

Zeven grote maatschappijen zwaaien de plak.

Genève - Een uitgebreide studie, door de Unctad uitgevoerd, met als titel „Marketing and distribution of tobacco” klaagt de beslaglegging op de markt aan van „het multiproductorisch transnationaal conglomeraat van tabak”, bestaande uit 7 grote maatschappijen (1) en 2 minder belangrijke groepen (2) die een dominerende rol spelen in de tabakshandel.

Deze overmacht schept volgens de Unctad grote moeilijkheden voor de ontwikkeling van de Derde Wereld-landen die tabak produceren en die totnogtoe een figurantenrol gekregen hebben.

De concurrentie tussen de 7 grote maatschappijen is tussen 1890 en 1911, bloei-periode van de moderne sigaretindustrie, geëvolueerd tot een geheime verstandhouding tussen de oligopolen, gekarakteriseerd door economische concentratie en internationalisatie van het kapitaal, met

als gevolg dat het vrije handelsspel wordt vervalst. Het totale zakencijfer van de „zeven groten” bereikte in 1976 het lieve sommetje van 39 miljard dollar. De directe controle van de transnationale ondernemingen bestrijkt 39 procent van de wereldmarkt van sigaretten. De rest is verdeeld tussen de staatsmonopolies van de socialistische landen (33 procent), die van de vrije marktlanden (17 procent) en ver-

schillende privéfirma's (11 procent). Maar de reële macht van de transnationales bestrijkt volgens de auteurs van de studie, 9/10 van de fabriekstabak. Zowel de staatsmonopolies als de kleine privésector blijven inderdaad zeer afhankelijk van hen. De studie insisteert op de sleutelpositie van de publiciteit van de tabakindustrie. Het lanceren van een nieuw merk op wereldschaal vergt een uitgave van ongeveer 40 miljoen dollar, een luxe die alleen transnationales zich kunnen veroorloven. De auteurs van de studie verduidelijken dat de wetten die de invloed van de pu-

bliciteit beperken in een aantal ontwikkelde landen met vrije markt economie, niet bestaan in de meeste ontwikkelingslanden, wat de verbruikers nog kwetsbaarder maakt. Ondanks een aantal moeilijkheden (van commerciële aard tarieven, anti-tabak campagnes, concurrentie van de lokale produkties) gaat de expansie van de transnationales - meer bepaald door de sigaretten met een „Amerikaanse smaak” - er steeds op vooruit, dank zij een goed georganiseerde publiciteitscampagne. In de jaren 50 bestonden er 16 internationale merken, sigaretten van zelfde lengte en zelfde teer- en nicotine-inhoud. Op dit ogenblik telt men er 152 van verschillende lengte, teer- en nicotine-inhoud. De sigaretautomaten die talrijker worden in de landen zonder staatsmonopolie (VSA-BDR) verplichten de verbruikers te „kiezen” uit de door de transnationales gepreselectioneerde merken, gezien het klein aantal merken dat in zo'n automaat kan worden opgeslagen.

Een deel van het publiciteitsbudget van de transnationales vindt men natuurlijk niet terug in de bilans van de maatschappijen. De experts van Unctad rapporteren evenwel, refererend naar „Wall Street Journal” van 27 december 1976, dat de voorzitter van de maatschappij Philip Morris gezegd zou hebben dat de sommen die werden gestort aan de Republikeinse Partij, toen aan de macht, „essentieel zijn opdat een gunstige wetgeving zou uitvaardigd worden”.

- 1) British American Tobacco (BAT), Imperial Tobacco, Philip Morris, Reynolds, Gulf and Western, Rembrandts-Rothmans groep, en American Brands
- 2) Lorillard en Reemtsma.

De overheersing van de transnationales heeft ook invloed op aanverwante markten, bijvoorbeeld op die van de machines voor behandeling van tabaksbladeren. Zo is de transnationale firma Molins, de belangrijkste op dit gebied (meer dan 60 procent van de machines om sigaretten te maken in de wereld), verbonden met de groepen B.A.T. en Impérial.

De onafhankelijke sector is bedreigd. De landen van de derde wereld evenwel produceren 55 procent van de tabaksbladeren in de wereld. Die kunnen ze slechts verhandelen langs een markt, volledig gecontroleerd door de oligopolen. Vermits de mogelijkheid om uitrustingsmateriaal aan te schaffen praktisch onbestaande zijn, kunnen deze landen geen enkele invloed uitoefenen op de conceptie of innovatie van producten. En dan vooral hangen de inkomsten van hun tabaksindustrie uitsluitend af van de vraag van het conglomeraat dat 85 procent tot 90 procent commercialiseert van hun productie op korte of lange termijn.

De toekomst van de onafhankelijke sector is, aan de andere kant, bedreigd door de industriële vooruitgang: mechanisatie van de kweek, hulp van de informatica, technische en financiële rationalisatie, mogelijk geworden door de natuur en de macht zelf van de transnationales.

De verstandhouding tussen hen onderling komt op verschillende manieren naar voren: uitwisseling van fabrieksmerken (en verkoop hiervan), verdeling van invloedssferen, samengebalde acties wanneer hun belangen bedreigd worden door wettelijke voorstellen of door commerciële interesses van concurrenten. Op dit ogenblik is het zo dat geen enkele nieuwe sigarettenfabriek een kans maakt op overleving. De studie van Unctad overloopt de interne structuur van de leden van het conglomeraat. Ze haalt onder andere aan dat een van de machtigsten onder hen, de groep Rembrandt-Rothmans, een Zuid-Afrikaanse holding is, die de volledige controle heeft over de Rotmanssigaretten in Canada en Groot-Brittannië, de Britse groep Carreras die bijvoorbeeld de Craven A produceert, de Turmacsigaretten en de Schimmel Pennincksigaren in Nederland, en daarenboven de meerderheid van de aandelen bezit in de groep Dunhill. De winsten van het conglomeraat laat haar toe te investeren in andere takken van de industrie: de dranken Seven-Up, de Paramount Firma's, de Amerikaanse uitgaven Simon en Schuster, de grote Saxwinkels op de Vde Avenue in New-York behoren tot een of andere van die groepen.

Hun enige ernstige concurrent is niet minder dan de New-Yorkse maffia, waarvan de illegale sigarettenhandel jaarlijks een bedrag zou vertegenwoordigen van 100 miljoen dollar..., wat trouwens slechts 1 procent van haar inkomsten is. Een kleinigheidje.

DE STANDAARD - 4 okt '78

Unctad: Maffia bedreigt wereldhandel sigaretten.

Genève (reuter) - De grote sigarettenconcerns zullen in de toekomst hebben af te rekenen met de concurrentie van de maffia, het georganiseerde misdaad syndicaat in de VS. De maffia houdt zich in dat land al uitgebreid bezig met een zwarte markt in sigaretten.

Dat staat te lezen in een Unctad-rapport over de wereldhandel in tabak. De Unctad is de organisatie voor handel en ontwikkeling van de UNO.

Het is de eerste maal dat in een Unctad-dokument de maffia wordt vermeld. De vijf grootste misdaad syndikaten van New York zouden per jaar ongeveer 1,5 miljard dollar bruto winst maken op de verkoop van sigaretten op de zwarte markt. De Unctad meent dat ze in staat zijn hun illegale handel uit te breiden tot de wereldmarkt. In de VS zou 25 tot 30 procent van de sigarettenhandel illegal zijn. In New-York loopt het percentage volgens de Unctad zelfs op tot 50 procent. Omdat in de VS elke staat afzonderlijk de fiscale heffingen op sigaretten vaststelt bestaan er grote verschillen tussen de staten onderling. Zo kost een slof sigaretten van 200 stuks in Noord-Carolina 2,89 dollar tegen 5,2 dollar in de stad New-York. Die prijsverschillen worden handig uitgebuit op de zwarte markt.

Het Unctad-rapport wijst er ook nog op dat de wereldmarkt voor sigaretten wordt beheerst door zeven grote maatschappijen. Die overheersing valt nadelig uit voor de ontwikkelingslanden die meer dan de helft van de wereldproductie aan tabak leveren. De grote maatschappijen worden er door de Unctad van beschuldigd miljoenen dollars steekpenningen te betalen om hun winsten te verzekeren. Het rapport pleit voor een billijk, uitgebreid en dynamisch verkoop- en distributiesysteem dat de ontwikkelingslanden een grotere greep op de tabaksindustrie moet verschaffen. Dat wordt pas mogelijk wanneer een doeltreffend beleid wordt gevoerd inzake de voorschriften die moeten gelden voor transnationale ondernemingen.

EN... DAT NOEMEN ZE INFORMATIE!

Elders in dit blad citeren we enkele voorbeelden over de wijze waarop onze grote informatiemedia de zaken soms op hun kop zetten. Voor sommigen is de enige zorg bedrukt papier te verkopen en hierop een zo groot mogelijke winst te maken. Sensatie is daarbij de enige zorg met het enige doel een zo breed mogelijke oplage te bereiken en de adverteerders aan te trekken.

De regering, die financiële hulp verstrekt aan de opiniepers, schenkt terzelfder tijd ook aan genoemde sensatiebladen jaarlijks enkele miljoentjes.

Intussen vliegt een blad als VREDE op eigen vleugels. Dank zij de onbaatzuchtige inzet van haar medewerkers en de steun van haar lezers slaagde het er in het reeds eenentwintig jaar vol te houden. Het is dan ook met reden dat wij ons verheugen in een toenemende belangstelling voor „VREDE“. Dat ruim tweehonderdvijftig nieuwe lezers in 1978 onze rangen zijn komen vervoegen is voor de medewerkers een reden te meer om met meer enthousiasme, met meer energie onze werking verder te zetten. En te verbeteren.

Hiervoor rekenen we op de steun van al onze lezers. Help ons bij de verspreiding van ons blad. Win ook onder uw vrienden of familieleden een nieuwe abonnee voor VREDE.

Vraag aan een handelaar sympathisant een advertentie te plaatsen in ons maandblad. Stort een bijdrage in ons VREDES-FONDS of, zoals andere vrienden het reeds doen, vraag aan uw financiële instelling met een BESTENDIG ORDER maandelijks een vaste som van 50, 100 of zoals het u past, over te schrijven op Prk. 000-0956015-80 van VREDE vzw - 9000 Gent.

VREDESFONDS

J.M. - Brussel : 1000 fr. ; W.W. - Tiel : 250 fr. ; G.D. - Oostende : 100 fr. ; J.E. - Gent : 50 fr. ; M.V. - Gent : 100 fr. ; J.C. - Oostakker : 50 fr. ; E.M. - Brussel : 100 fr. ; A.M. - Dilbeek : 100 fr. ; W.W. - Kortrijk : 100 fr. ; J.V. - Gent : 100 fr. ; G.M. - Gent : 100 fr. ; N.V. - Evergem : 100 fr. ; B.B. - Tongeren : 100 fr. ; Ch.D.S. - Gent : 100 fr. ; R.W. - Brugge : 50 fr. ; A.D.S. - Oostende : 100 fr. ; E.D. - Brugge : 100 fr. ; T.B. - Gent : 100 fr. ; E.C. - Antwerpen : 100 fr. ; F.V. - Gent : 50 fr. ; W.P. - Brussel : 200 fr. ; U.C. - Oostkamp : 100 fr. ; N.G. - Betekom : 100 fr. ; M.L. - Wetteren : 500 fr. ; C.S. - Genk : J.M. - Brussel : 1.000 fr. ; H.B. - Antwerpen : 200 fr.

Met onze oprechte dank!

TE ZOT...

tevens dat de verhouding poging tot zelfmoord-effektieve zelfmoord 1 op 7 bedraagt.

- De Amerikaanse president Carter heeft wel niet de boeventronie van zijn voorganger, maar etaleert toch wel op zijn minst eigenaardige religieuze kronkels. Alzo geschiedde ook na de Camp David besprekingen : „Toen wij in Camp David aankwamen was het eerste punt waarover wij het eens werden dat wij alle mensen ter wereld moesten vragen te bidden opdat onze onderhandelingen succesvol zouden zijn... En deze gebeden zijn verhoord, zelfs buiten elke verwachting“. Blijkbaar weegt de tenhemelschreiende armoede van het Palestijnse volk in de kampen minder zwaar door op de goddelijke rechterschaal dan het hipokriete geklets van een Amerikaanse pindaboer... Het antwoord van de Palestijnen was dan ook : „nuts“.
- Het Vaticaan is o.m. aandeelhouder van de volgende firma's : General Motors, Exxon, Gulf Oil, Westing House, Good Year en Firestone. Nieuwjaarsgiften voor de (nieuwe) paus blijven echter altijd welkom.
- Er bereiken ons steeds meer onheilspellende geruchten over het regime in Kamboedja. Bij Ed. Seuil (Parijs) verscheen kortgeleden een boek van de hand van Jean Lacouture, waarin deze spreekt over „auto-genocide“ in dat land en dat illustreert aan de hand van talrijke frappante voorbeelden, opgetekend tijdens zijn bezoek aan dat land. Zo zouden volgens gegevens van de V.N.-kommissie voor de rechten van de mens zo'n 300.000 Kamboedjanen geëxecuteerd zijn sinds het aan de macht komen van het kommunisties regime in 1975.
- Volgens een rapport van het Franse ministerie van Binnenlandse Zaken registreerde de Franse rijkswacht en politie in 1977 zo'n 5.600 zelfmoorden. Ofte 28 pct. meer dan het vorige jaar. In de realiteit echter zou het aantal zelfmoorden wel eens om en bij de 9.000 kunnen liggen. Experts stellen

- Tot voor kort beliep de buitenlandse schuld van de Chinese Volksrepubliek zowat 2 miljard dollar. Dat bedrag blijkt recentelijk fors gestegen te zijn. Om zijn ambitieuze economische ontwikkelingsprogramma's te financieren neemt China steeds openlijker zijn toevlucht tot de internationale kapitaalmarkt, en met name vooral tot Amerikaanse en Japanse banken. Bij zoverre dat China-kenners aannemen dat de buitenlandse schuld van China vandaag zo'n 12 miljard moet bedragen.
- De rij rechtse en uiterst-rechtse politici die in Peking gaan dineren neemt alsmaar toe. Na o.a. Margaret Thatcher en Franz-Jozef Strauss is het nu de beurt geweest aan de Franse ex-premier Jacques Chirac en de oud-minister Poniatowski. De Chinese leiders maakten van de gelegenheid gebruik om de Franse interventie in Tsjaad goed te keuren. Maar dat had u al kunnen raden.
- Frankrijk gaat binnenkort aan Argentinië twee oorlogsschepen leveren die eigenlijk bedoeld waren voor Zuid-Afrika. Nu die onder het embargo voor dat land zijn gevallen én er in Argentinië geen apartheid bestaat tenzij voor wat de politieke, syndikale, mensen en andere rechten van het Argentijnse volk betreft ; bestaat er geen enkel bezwaar om Videla deze dienst te bewijzen.
- De Sowjet-Unie heeft zich in een subkommissie voor de rechten van de mens van de V.N., verzet tegen een onderzoek naar schending van de mensenrechten in Argentinië. Onbegrijpelijk, tenzij je de solide economische banden tussen beide landen in rekening brengt...
- De K.W.B. heeft terecht en zeer scherp gereageerd tegen de recente verhoging van de erelonen van de notarissen. Een uittreksel uit hun perscommuniqué : „Het is wraakroepend dat de regering de veertiende maand kinderbijslag met 20 pct. vermindert en terzelfdertijd de erelonen van de notarissen met 20 pct. verhoogt. Dat kan alleen beslist wor-

den door mensen zonder sociaal gevoel. „De geveiseerde minister is Renaat Van Elslande, die, toen ie nog minister van buitenlandse zaken was, er ook niet voor terugdeinsde de meest flagrante leugens te verkopen in verband met de Belgische wapentransporten.

- Met de regelmaat van een klok komen in de Bondsrepubliek spionage-affaires aan het licht, die telkenmale zonder concrete bewijzen SPD-functionarissen in diskrediet brengen. Zoals onlangs nog gebeurde met de persoonlijke adviseur van Egon Bahr, sekretaris-generaal van de SPD. Deze kon niets ten laste gelegd worden, ondanks een smerige campagne in de Springerpers. Egon Bahr verklaarde in dat verband dat er in Duitsland „een onheilige alliantie bestaat, die van bepaalde elementen in de Duitse geheime diensten tot vertegenwoordigers van de kristendemokratische partijen CDU en CSU loopt“.
- De zonderlinge en dwaze rekordpoging neemt soms onmenselijke afmetingen aan. In een Frans T.V. filmjournaal werden kort geleden beelden getoond van een man die, voor een duizendkop-pig publiek, van een tachtig meter hoog appartementsgebouw naar beneden sprong waar hij moest opgevangen worden door een aantal luchtmatrassen. Bij de rekordpoging (!) die hem 25.000 dollar moest opbrengen, verloor de man het leven...
- Drs. De Groot van het Instituut voor orthopedagogiek van de Universiteit van Groningen is tot de conclusie gekomen dat de verkoop van oorlogsspeelgoed erg is toegenomen als gevolg van het aanbod van gewelddadige T.V. programma's. Naast de verhoging van de agressie in het kinderspel ziet dhr. De Groot, en de onderzoekscommissie die hij voorziet, in de T.V. nog meer kwalijke gevolgen. Kinderen worden namelijk minder betrokken bij wat ze zien en verlustigen zich op een afstand aan het gebeuren op de beeldbuis.

... OM LOS TE LOPEN

gentse
offsetdrukkerij

goff

Hoveniersberg 13 9000 GENT
(Zijstraat Sint-Pietersnieuwstraat)

- Affiches
- Brochures
- Tijdschriften
- Boeken
- Omslagen, Briefhoofden

Snelle en verzorgde afwerking !

Tel. 091/25.02.59

ALLE VERZEKERINGEN
HYPHOTHEKEN
ALLE MAATSCHAPPIJEN

LEON EECKMAN

VERZEKERAARS - ADVISEURS N.V.

Waterlose steenweg 255
1060 BRUSSEL
Bussen 10 en 11

Tel. : 02/ 539.00.80
Telex : 23.711

SINT KRISTOFFEL BESCHERMT U,
LEON EECKMAN VERZEKERT U.

BUITENKANSJE

U kunt uw vrienden en familieleden verrassen met één van onze kleine geschenkjes. Terzelfdertijd maakt U daardoor onze vzw Vrede bekend bij een aantal nieuwe mensen. Daarom doen wij het volgende voorstel :

U koopt 10 kogelpennen bedrukt met „Ontwapenen om te overleven“ (100 fr.) en/of 4 latten met de tekst „Oorlog is niet gezond voor kinderen en andere levende dingen“ (80 fr.), die wij U toesturen, terwijl we de portkosten voor onze rekening nemen.

Ook de halsdoeken (125 fr.) kunt U tot eind december ontvangen zonder betaling van de portkosten.

U kunt het bedrag van uw bestelling storten op onze PRK 000-0956015-80 met vermelding wat U wenst te ontvangen.

o **Kwaliteit**

o **Snelheid**

o **Matige prijzen**

dit zijn drie redenen
om te laten drukken bij

n.v. Volksuitgave

TYPO OFFSET ROTATIE

Kazernelei 33-36 - 1000 BRUSSEL - Tel. (02) 512.87.00

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, 8500 KORTRIJK
Tel. 056/ 22.13.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden

PAPIERGROOTHANDEL
W. DE TREMERIE

DUPLIKATOR & OFFSETPAPIER
STENCILS - INKTEN
DE GOEDKOOPSTE

Land van Waaslaan 36,
9110 Sint-Amandsberg

Tel. 28.18.64

De „Topboekhandel“
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 „pocket“
boeken in 6 talen

CORMAN

Ravensteinstraat 28-30
1000 BRUSSEL
Tel. 02/ 511.87.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 OOSTENDE
Tel. 059/ 70.27.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 HET ZOUTE
Tel. 050/ 60.18.28

Het boek dat u zoekt is
er. Zoniet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
8400 OOSTENDE
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

Heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
 - Wetenschappelijke
 - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
 - Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
 - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat)

Tel. 091/ 25.10.92

Doorlopend geopend van 8.30 u. - 18.30 u.

VRIJE TOEGANG

ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN 3

1. KWALITEIT alleen grote merken :
PHILIPS - AEG - GRUNDIG - BAUKNECHT - SIEMENS - DUAL - BRAUN - TOSHIBA
2. PRIJS de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen in onze discount-afdeling.
3. SERVICE eigen gespecialiseerde technische dienst, gegarandeerde herstelling van alle merken.

Stereo & Hifi
Kleuren TV
Huishoudapparaten

Electros

aan het stadhuis te Oostende.